

# التقدي

## سياسية . ثقافية . عامة

شهرية تصدر عن المكتب الإعلامي لمنظمة عفرين للحزب الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا العدد (101) حزيران -2026



### الاتحاد الوطني الكردستاني يهنئ الذكرى (٦٩) لتأسيس حزبنا



الاتحاد الوطني الكردستاني  
مكتب العلاقات  
قسم العلاقات الكردستانية

إلى: الحزب الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا.. المحترم.

بمناسبة الذكرى السنوية الـ (٦٩) لتأسيس الحزب الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا، كأقدم حزب مناضل من أجل حقوق شعبنا الكردي في سوريا، نقدم بآحر التهاني إلى شعبنا الكردي في جميع أجزاء كردستان.

منذ تأسيس حزبكم (الحزب الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا)، تأسست علاقة متينة وعميقة بين الرئيس مام جلال والمرحوم الأستاذ حميد درويش، واستمرت هذه العلاقة القوية على نفس النهج الذي أصبح أساساً للتعاون في جميع مراحل النضال من نيل حقوق شعبنا في أجزاء كردستان. إن ثقة الاتحاد الوطني الكردستاني بكم كبيرة، لأن تقوموا بتفعيل نضال الحزب الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا، وتكثيف نشاطاته السلمية أكثر على نهج حميد درويش، وذلك من أجل ترسيخ المبادئ الديمقراطية في سوريا، وخدمة قضية الشعب الكردي في سوريا.

مكتب العلاقات  
قسم العلاقات الكردستانية  
١٤ حزيران ٢٠٢٦

### وصول القافلة الثامنة لمهجري عفرين إلى مركز المدينة



التقدمي صحيفة سياسية ، ثقافية ، إخبارية تحليلية ، تصدر منذ العاشر من نيسان عام ٢٠١٣ تتناول قضايا سورية ، كردية و كردستانية وترتكز على التوثيق و دوائر الاهتمام ذات الأولوية للقضية الكردية في الصحف العالمية في ظل التحديات الراهنة التي فرضتها ثورة الاتصالات و العولمة .  
هيئة تحرير صحيفة التقدمي

في الرابع عشر من حزيران عام ١٩٥٧ تأسس الحزب الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا ومنذ تأسيسه تبنى الحزب النضال السياسي السلمي. وقد اتبع في مسيرته النضالية سياسة واقعية على الصعيدين الوطني السوري و القومي الكردي انطلاقاً من واقع الشعب الكردي في سوريا وخصوصية نضاله. وكذلك التعريف بعدالة قضية شعبنا الكردي في الوسط الوطني السوري، وليكون الحزب أيضاً رافداً من روافد الحركة الوطنية السورية. وعلى الصعيد القومي الكردي جاء نضال الحزب في سبيل الحفاظ على الوجود الكردي والهوية القومية الكردية، وطوال مسيرته النضالية استمر في دعم كفاح الشعب الكردي في كل من كردستان العراق وإيران وتركيا وقدم التضحيات في هذا المجال. و في سبيل إقامة علاقات ثنائية ، تحالفية ، جيھوية ، تم تشكيل لجان تعاون وتنسيق مع الحركة الكردستانية في ثمانينيات القرن الماضي مع الحفاظ على احترام خصوصية الشعب الكردي وظروفه النضالية في سوريا. هذا وقد تعرض كوادر الحزب خلال مسيرتهم النضالية لاعتقالات واسعة تعرضوا خلالها لأبشع أنواع التعذيب النفسي والجسدي من قبل الاستخبارات السورية لاسيما خلال حكم الوحدة بين سوريا ومصر وبداية الستينيات ناهيك عن سياسات وممارسات استثنائية طالت الكرد على أكثر من صعيد، كما تعرض الحزب لحمات التشويه و التضليل من أكثر من جهة. لكن ورغم تعرض الحزب لهذه الحملات الشرسة ورغم ممارسة سياسات الاضطهاد القومي بحق أبناء شعبنا بقي الحزب متمسكاً بمبادئه وثوابته القومية والوطنية. ومع بداية الحراك الشعبي السوري لعب حزبنا دوراً بارزاً بين صفوف الحركة السياسية السورية بشكل عام و الكردية بشكل خاص حيث قام بعدة مبادرات للمساهمة في إيجاد حل للأزمة السورية وذلك خلال دعوته لحوار وطني سوري - سوري لأكثر من مرة لوضع نهاية لمأساة السوريين. واليوم، ونحن نحتفل بذكرى ميلاد الحزب التاسعة والستين، تمر بلدنا سوريا بمرحلة تاريخية مفصلية. فبعد ٨ كانون الأول ٢٠٢٤، سقط نظام البعث وسلطة الأسد، التي كانت عنواناً للظلم والاضطهاد القومي بحق الشعب الكردي. وقد استبشر السوريون خيراً بهذا السقوط، أملين أن تحمل المتغيرات الجديدة في طياتها ما ناضل من أجله الشعب السوري بجميع مكوناته، والتي ناضل من أجلها العقود، وهي: بناء سوريا ديمقراطية مدنية تعددية لا مركزية، تُصان فيها الحقوق والحريات العامة والفردية، بما فيها حقوق الشعب الكردي القومية والديمقراطية.

## بيان إلى الرأي العام بمناسبة الذكرى التاسعة و الستين لتأسيس حزبنا الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا

### بيان إلى الرأي العام



في الرابع عشر من حزيران الجاري تحل الذكرى السنوية التاسعة والستين لميلاد حزبنا (الحزب الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا)، وذلك عندما بادرت نخبة من الرواد الأوائل، وهم (أوصمان صبري، حمزة نويران، عبد الحميد درويش، رشيد حمو، محمد علي خوجة، شوكت حنان، خليل محمد)، إلى الإعلان عن تأسيسه في مثل هذا التاريخ من عام (١٩٥٧)، وقد انضم إليهم فيما بعد (شيخ محمد عيسى، نور الدين زازا، جكرخوين)، ليشكلوا معاً اللجنة المركزية للحزب، الذي أخذ على عاتقه، جنباً إلى جنب مع القوى الديمقراطية والوطنية السورية الأخرى، مسؤولية الدفاع عن استقلال البلاد والنضال من أجل تأمين الحقوق القومية للشعب الكردي في سوريا، ومواجهة السياسات الشوفينية والمشاريع العنصرية التي نفذتها الحكومات الدكتاتورية المتوالية على دست الحكم في البلاد، وخاصة حكومة الانفصال وحكومة البعث.

وسرعان ما التفت الجماهير حول الحزب، وانتشرت تنظيماته في كافة المناطق الكردية كانتشار النار في الهشيم، وأعلنت الجمعيات والتنظيمات

الكردية عن حل نفسها والانضمام إلى صفوف الحزب الوليد من دون قيد أو شرط، الأمر الذي أثار حفيظة تلك الأنظمة الشوفينية، التي لجأت إلى كافة وسائل القمع والملاحقة والسجن والاعتقال بحق مناضلي هذا الحزب وقياداته وكوادره، وحرارتهم بلقمة عيشهم وسد سبل العمل أمامهم، إلا أن الحزب لم يتراجع عن نضاله، ولم تلين عزيمة مناضليه أمام تلك السياسات القمعية، وإنما ازداد الحزب إصراراً وتمسكاً بمبادئه وقناعاته القومية والوطنية.

فقد كان لحزبنا، ومنذ تأسيسه، حضوراً وطنياً وقومياً مؤثراً، وخاصة خلال الأزمة السورية. حيث شارك حزبنا بفعالية في الاحتجاجات والمظاهرات التي عمت البلاد منذ أواسط آذار (٢٠١١)، والتي طالبت بالحرية والكرامة، ولعب دوراً بارزاً من أجل توحيد الصف الكردي من خلال تأسيس المجلس الوطني الكردي في سوريا، والإعلان عن الهيئة الكردية العليا، كما شارك حزبنا، وبالتنسيق مع حزب الوحدة الديمقراطي الكردي في سوريا، في إنجاز الكونغرس الكردي لوحدة الصف والموقف الكردي الذي انعقد في القامشلي بتاريخ (٢٦ نيسان ٢٠٢٥)، رغم جوانب الضعف والخلل في الإعداد له وآليات انعقاده، وظل الحزب متمسكاً بمخرجات هذا الكونغرس وبالوفد الكردي المنبثق عنه.

وبعد سقوط نظام البعث واستلام هيئة تحرير الشام الحكم في البلاد، دخلت سوريا منعطفاً تاريخياً جديداً، واستتبش السوريون خيراً بأن الحكومة الانتقالية سوف تستجيب لتطلعاتهم في بناء دولة ديمقراطية تعددية لا مركزية، تتحقق فيها العدالة والمساواة بين جميع المكونات القومية والدينية، وتقوم ببناء ما دمرته الحرب الأهلية على مدى عقد ونيف، ولكنها لم تنجح في تلبية هذه الطموحات. أما فيما يخص موقف الحكومة المؤقتة من القضية الكردية، فقد اعتبر حزبنا المرسوم (١٣)، خطوة إيجابية يمكن البناء عليها، بالرغم من أنها لا تلي طموحات الشعب الكردي وتأمين حقوقه القومية والديمقراطية دستورياً، ولا يضمن مشاركته في العملية السياسية كثنائي أكبر مكون قومي في البلاد. وبهذه المناسبة التاريخية، لا بد من الإشارة إلى أهمية عمليات الدمج الجارية، وضرورة تنفيذ اتفاقية التاسع والعشرين من كانون الثاني، بالرغم من خلوها من أية إشارة إلى الحقوق القومية للشعب الكردي في سوريا، وخصوصية مناطقه (الجزيرة، كوباني، عفرين)، ومع أن حزبنا يدعو إلى تنفيذ هذه الاتفاقية حقناً للدماء، إلا أنه في الوقت نفسه يطالب الحكومة الانتقالية بتدارك هذا التجاهل المقصود للوجود الكردي في سوريا كمكون قومي أصيل، والكف عن التعامل معه كقضية إدارية.

وفي الختام، يؤلمنا هذا التشويه المتعمد لبعض الحقائق التاريخية التي لا يمكن حجبها بالغربال كما يقول المثل، إذ نرى بعض الأطراف وهي تقوم، ومن دون وجه حق، بالسطو على تاريخ حزبنا وعلى ذكرى تأسيسه، وتنظم الاحتفالات وتصدر البيانات بهذه المناسبة، مع أن تاريخ تأسيسها كان في الأمس القريب الذي يشهد عليه القاصي والداني.

- عاشت الذكرى التاسعة والستين لميلاد حزبنا الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا.
- المجد والخلود للرواد الأوائل الذين وضعوا اللبنة الأولى لتأسيس الحزب
- معاً من أجل بناء سورية ديمقراطية، تعددية، لا مركزية، وطناً يتسع لجميع السوريين.

قامشلو: ١٣ حزيران ٢٠٢٦

اللجنة المركزية

للحزب الديمقراطي التقدمي الكردي في سوريا

## استمرار وصول القافلة الثامنة لمهجري عفرين إلى مركز المدينة



تتواصل، اليوم الأربعاء ١٠ حزيران ٢٠٢٦، عملية وصول العائلات المهجرة ضمن القافلة الثامنة لمهجري عفرين - Efrîn إلى مركز مدينة عفرين - Efrîn، بعد انطلاقها صباح اليوم من مدينة قامشلو - Qamişlo.

وأظهرت مشاهد مصورة حصلت عليها «عفرين الآن» استمرار وصول العائلات إلى المدينة، وسط استقبال شعبي واسع من قبل أهالي المنطقة.

ويذكر أن القافلة الثامنة تضم نحو ١٦٠٠ عائلة مهجرة من مدن ديريك - Dêrik وقامشلو - Qamişlo وكركي لكي - Girkê Legê.

## استيلاء على أراضٍ زراعية لأهالي جقماق كبير بريف عفرين



أفادت مصادر محلية لـ«عفرين الآن» بقيام أشخاص كانوا يعملون ضمن اللجان الاقتصادية التابعة لفصائل الجيش الوطني السوري المدعوم تركيا بالاستيلاء على أراضٍ مزروعة بأشجار الزيتون في قرية جقماق كبير - Çeqmaqê Mezin التابعة لناحية راجو بريف عفرين. وبحسب المصادر، يقوم المدعوان أبو علي وأحمد الأخرس، وباسم اللجنة الاقتصادية والصندوق السبادي السوري، بالاستيلاء على أراضٍ زراعية تعود ملكيتها لأهالي القرية، بحجة عدم قيام أصحابها بتثبيت المحاضر.

وأضافت المصادر أن المذكورين باسروا بأعمال الحراثة واستثمار الأراضي، كما قاموا بجلب معدات وآليات زراعية ومركبات للعمل في الأراضي. ووفقاً للمعلومات، فإن المدعو أبو علي ينحدر من محافظة إدلب ويقوم في قرية برينة - Berbenê التابعة لناحية راجو، وكان يعمل سابقاً ضمن اللجنة الاقتصادية التابعة لفصيل الحمزة "الحمزات"، الذي كان يتبع للجيش الوطني السوري المدعوم تركيا قبل اندماجه ضمن الجيش السوري الجديد تحت مسمى الفرقة ٧٦.

وأثارت الحادثة حالة من الاستياء بين أهالي القرية، الذين طالبوا إدارة منطقة عفرين - Efrîn والجهات المعنية بالتدخل العاجل ووضع حد لاستمرار عمليات الاستيلاء على ممتلكات الأهالي، ومنع تكرار الممارسات التي كانت تنفذ سابقاً من قبل اللجان الاقتصادية التابعة لفصائل الجيش الوطني السوري المدعوم تركيا.

## المرصد السوري لحقوق الإنسان: استيلاء جديد على أراضٍ بريف عفرين



لا تزال الانتهاكات المرتبطة بحقوق الملكية في منطقة عفرين شمال غربي سوريا، تُثير قلق الأهالي، في ظل شكاوى متواصلة من الاستيلاء على الأراضي والمنازل، وعرقلة عودة السكان إلى ممتلكاتهم الأصلية. المرصد السوري لحقوق الإنسان، كشف أن أشخاصاً كانوا يعملون سابقاً، ضمن فصائل تتبع لتركيا، استولوا على أراضٍ زراعية مزروعة بأشجار الزيتون، في قرية جقماق كبير التابعة لناحية راجو بريف عفرين.

المرصد أضاف أن هؤلاء الأشخاص، وضعوا أيديهم على مساحاتٍ من أراضي أهالي القرية، وشرعوا بأعمال الحراثة والاستثمار الزراعي داخلها، إلى جانب إدخال آليات ومعداتٍ زراعية، بحجة عدم قيام المالكين بتثبيت المحاضر الرسمية الخاصة بالأراضي.

وبحسب المرصد فإن بعض حالات الاستيلاء، مرتبطة بأشخاص استقروا في المنطقة خلال الفترة الأخيرة، من بينهم عناصرٌ منضوون ضمن وزارة الدفاع في الحكومة السورية الانتقالية.

وأثارت هذه التطورات حالة من الاستياء والتوتر بين سكان القرية، الذين اعتبروا ما يجري تعدياً على ممتلكاتهم الخاصة، محذرين من أن استمرار هذه الممارسات، من شأنه تعميق مخاوف الأهالي والنازحين، وتقويض فرص الاستقرار، فضلاً عن عرقلة أي مساعٍ لعودة أمانة وطوعية للسكان، في ظل غياب الضمانات القانونية اللازمة لحماية الممتلكات.

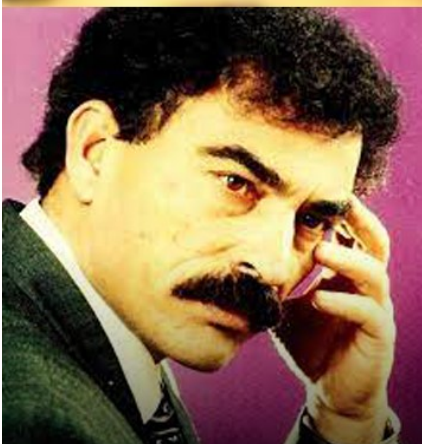
كما طالب الأهالي الجهات المعنية في منطقة عفرين، بالتدخل العاجل لوضع حد لهذه الممارسات، وإعادة الحقوق إلى أصحابها، ومعالجة ملف الاستيلاء على الأراضي الزراعية، الذي لا يزال يثير حالة من الاحتقان في المنطقة.

ويأتي ذلك في وقتٍ تتواصل فيه الشكاوى المتعلقة بالمنازل المستولى عليها، حيث سبق أن كشف المرصد عن استمرار عناصرٍ من فصائل عسكرية وأقاربهم، في رفض إخلاء منازل استولوا عليها خلال السنوات الماضية، إلى جانب تعرض عددٍ من الأهالي، لعمليات ابتزازٍ وضغوطٍ مالية، مقابل إعادة ممتلكاتهم والعودة إلى منازلهم.

كما أكد عددٌ كبيرٌ من الأهالي، أنهم لم يتمكنوا حتى الآن من استعادة منازلهم، فيما يضطرونّ بعضهم للإقامة لدى أقاربهم، بسبب رفض شاعلي المنازل المغادرة، فيما تبقى الشكاوى المقدمة ضد المتورطين، عالقة لفترةٍ طويلةٍ دون نتائج ملموسة.

تابعوا جريدة التقدمي فهي تعبر عن تطلعاتكم القومية

## Efrîn hat



## Efrîn hat

Efrîn hat û bi xum e û xwiş e  
Herî sor û bi qal û qirş e

Xeber hatî ji yarê mi'da  
Dibên yara te nexweş e

Yarê ezê xwe bi te girim  
Ger ez nemirim, sax bimînim

Mi nav li te kir, gula salê  
Ez bilbil im, dilbirîn im

Ji xeyrî te kesî min tune  
Dê bimirim, ez bifirim

Efrîn hat û bi xum e û xwiş e  
Herî sor û bi qal û qirş e

Xeber hatî ji yarê mi'da  
Dibên yara te nexweş e

Yara min gelek hêja e  
Heyva li ezman, ronî da ye

Li rûh û canê xwe biner  
Şev bê, xewa bilbil naye

Were li dilê min biner  
Ji xeyrî te kes lê tune ye

Efrîn hat û bi xum e û xwiş e  
Herî sor û bi qal û qirş e

Xeber hatî ji yarê mi'da  
Dibên yara te nexweş e

Hunermendê nemir  
Ednan Dilbirîn



## مقابل المال.. عائلات مرتبطة بفصائل "الجيش الوطني" ترفض إخلاء منازل في عفرين



مقابل المال.. عائلات مرتبطة بفصائل "الجيش الوطني" ترفض إخلاء منازل في عفرين

محافظة حلب: في إطار تنفيذ اتفاق ٢٩ كانون الثاني المبرم بين الحكومة السورية في دمشق وقوات سوريا الديمقراطية، تتواصل الجهود الرامية إلى تهيئة الظروف المناسبة لعودة الأهالي إلى مناطقهم الأصلية، ولا سيما في منطقة عفرين وريفها.

بالرغم من عودة عدد من سكان أهالي عفرين الأصليين إلى قرأهم وبلداتهم في إطار تنفيذ الاتفاق، لا تزال العملية تواجه تحديات ومعوقات جديّة تعرقل استكمالها بالشكل المطلوب. وبحسب معلومات حصل عليها المرصد السوري لحقوق الإنسان، يرفض بعض الأفراد والعائلات والمجموعات الموالية سابقاً لفصائل "الجيش الوطني" التي استوطنت منطقة عفرين عقب عملية "غصن الزيتون" عام ٢٠١٨ إخلاء المنازل والمحال التجارية التي تعود ملكيتها للأهالي الأصليين، كما يشترط بعضهم الحصول على مبالغ مالية مقابل إخلائها وتسليمها لأصحابها الشرعيين.

ما اعتبره أهالي المنطقة انتهاكاً لحقوق الملكية الخاصة ويعرقل جهود إعادة الحقوق إلى أصحابها، و يفاقم معاناة السكان الراغبين بالعودة إلى مناطقهم بعد سنوات من النزوح والتهجير. وأظهر شريط مصوّر عدداً من تلك العائلات وهي تطالب بمبالغ مالية مقابل إخلاء المنازل، ما يضيف عقبات جديدة أمام عودة المهجّرين إلى ديارهم واستعادة ممتلكاتهم.

## سيامند عفرين: ٥٠٠ من أفراد الأسايش العائدين إلى عفرين سينضمون إلى قوى الأمن الداخلي



سيامند عفرين: ٥٠٠ من أفراد الأسايش العائدين إلى عفرين سينضمون إلى قوى الأمن الداخلي

أعلن نائب قائد قوى الأمن الداخلي في محافظة الحسكة، العميد محمود خليل (سيامند عفرين)، في تصريح لشبكة «روداو» «اليوم الأحد ٧ حزيران ٢٠٢٦، أن نحو ٥٠٠ من أفراد الأسايش من أبناء عفرين - Efrîn الذين عادوا مؤخراً إلى مناطقهم، سينضمون إلى قوى الأمن الداخلي في منطقة عفرين - Efrîn.

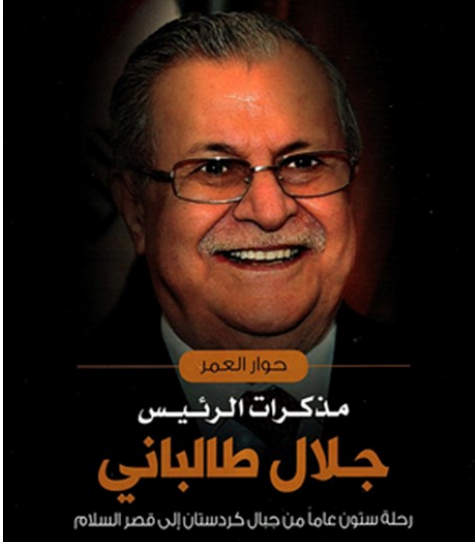
وأوضح سيامند عفرين أن هذه الخطوة تأتي في إطار تعزيز الاستقرار والأمن في المنطقة، مشيراً إلى أن عملية دمج الأسايش ضمن وزارة الداخلية السورية بدأت رسمياً وعملياً.

وأضاف أن عملية الدمج تبدأ اليوم بإجراء مقابلات مع ١٠٠ ضابط من الأسايش لدمجهم ضمن هيكل قوى الأمن الداخلي التابعة لوزارة الداخلية، مؤكداً أنهم سيحصلون على نفس الرواتب التي كانوا يتقاضونها كضباط في الأسايش.

المصدر: العربية الحدث و موقع عفرين الان

## حوار العمر مذكرات الرئيس جلال طالباني ( الحلقة ٢٢ )

عزيزي القارئ تنشر صحيفة التقدمي ، وعلى حلقات، كتاب (حوار العمر... مذكرات الرئيس جلال طالباني... رحلة ستون عاما من جبال كردستان الى قصر السلام)، وهو من اعداد صلاح رشيد، وقام بترجمته الى اللغة العربية شيرزاد شيخاني. والكتاب عبارة عن حوار مطول مع فقيده الأمة الكردية الرئيس مام جلال، على مدى عدة سنوات، وجمعها في كتاب واحد، لتكون على شكل مذكرات للرئيس مام جلال تناولت العديد من الجوانب في حياة الرمز والقائد مام جلال، على جميع الأصعدة، حيث يوثق مراحل مهمة من تاريخ النضال القومي، كفاح ونضال الرئيس مام جلال .



— حينما ذهب الوفد العراقي الى القاهرة عدت أنا الى كردستان، ولما عادوا ذهبت مرة أخرى الى بغداد. وهذه المرة إستقبلنا أحمد حسن البكر وصالح مهدي عماش وكانا يحسبان في ذلك الوقت على المعتدلين، وجرى حديث بيني وبين البكر أدرجه دانا شميدت في كتابه، فقد كان معه شوكت عقراوي الذي نقل الحديث الى دانا، وكان أحمد حسن البكر بيده مصحف فوضع يده عليه وقال: "أقسم بهذا القرآن أن نوابانا سليمة معكم، وسنساعد بتحقيق السلام وحل المسائل معكم"، وأنا وضعت يدي على المصحف وقلت: "أقسم بهذا القرآن أن نواباكم ليست سليمة وتتهيؤون لقتالنا".

## طاهر يحيى و الحكومة

\* لماذا لم يسمح لكم بمرافقة الوفد الذاهب الى القاهرة؟

— المسألة هي أنني إنتقدتهم في ذلك الإجتماع وقلت لهم لماذا لا تسمحوا لنا بحضور الإجتماع الثلاثي بالقاهرة، فردوا علي "ومن يمنعك، إذهب ولا أحد يعترض طريقك"، قلت "إذن إعطوني جواز السفر حتى أسافر"، قالوا "حسنا"، وبعد أيام أعطوني الجواز وقالوا "تفضل إذهب الى

أحدهما سفيرا لواشنطن في السعودية ثم مستشارا للرئيس الأمريكي ريتشارد نيكسون في البيت الأبيض، وتقاعد الآخر ولكنه واصل عمله كأستاذ بجامعة لوريكس.

\* وماذا كان موقف الاميركان من تجدد القتال بين الكرد و الحكومة؟

— في ذلك اللقاء أكدوا بأن على الكرد أيضا أن لا يفكروا بإستئناف القتال، ففي حال تجدد القتال فإنهم سيفقدون دعم الحكومة الاميركية، بإختصار كانت رسالتهم للطرفين هي عدم الجوء الى القتال وحل المسألة بعقلانية وبطريقة سلمية (٦). وشكرتهم على موقفهم وإعطائهم تلك المعلومات وقلت لهم "نحن نعتبر موقفكم هذا كإشارة الى صداقة نأمل أن تتطور وأن تمارس الحكومة الاميركية ضغطها على الحكومة لتستجيب لمطالبنا وتحل القضية بشكل سلمي، فنحن نرى بأن لكم تأثيرا في الحكومة في هذا الوقت وأن الشعب يعتبر تلك الحكومة صديقة لكم". فضحك وقال "من المستغرب أن يكون هذا رأي الشعب"،

قلت "المهم أن تمارسوا الضغط عليهم، ونحن من جهتنا نتعهد لكم بأننا لن نكون بادئين بالقتال، ولكننا نخاف أن تبادر الحكومة بذلك". وحدثتهم عن الموقف وكيف أن الحكومة باتت تصم أذانها عن سماعنا، وقلت، بأننا جئنا الى هنا وليس لدينا عمل غير الإتفاق معهم، لكنهم يماطلوننا ويحولوننا من يد الى أخرى، وهم يتجهون للوحدة الثلاثية ولكنهم لم يضمنوا

مثلا عنا ضمن الوفد المفاوضات لكي نعبر من خلاله عن موقفنا وآرائنا، وقلت أيضا "نحن نحذب الحلول السياسية ونطالب بها ونرفض الحرب والإقتتال، ولكن إذا تحرشوا بنا فإننا سندافع عن أنفسنا، وحق الدفاع عن النفس حق مقدس كما تعلمون، وأؤكد لكم بأن الشعب الكردي لن تنكسر إرادته بالحكومة العراقية".

\* كم بقيتم في بغداد بعد لقاءاتكم هناك؟

العلاقة بين الكرد و اميركا \* تردد كثيرا قول في ذلك الوقت مفاده بأن البعثيين جاؤا الى الحكم في العراق بقطر أميركي، هل هذا صحيح، وهل جرى أي إتصال بين الإدارة الاميركية آنذاك مع القيادة الكردية؟

— نعم حاول الاميركان ذلك، كنت جالسا في الفندق ذات يوم حين جاء علي حيدر سليمان نائب وزير الخارجية العراقي وهو أحد الشخصيات الكردية المثقفة إجتاز مواقعه بكفاءته تولى عدة حقائب وزارية وأصبح مندوب العراق في الأمم المتحدة وسفيرا في واشنطن ثم أصبح وزيرا للخارجية، جاءني وقال "كاك جلال الأمريكيون سلموا مذكرة رسمية الى الحكومة العراقية و يريدون لقاءك"، فقلت له "حسنا فليأتوا مرحبا بهم". وحددنا موعدا باليوم التالي، وجاء علي حيدر ومعه شخصان أميركيان أحدهما هو وليام إيغلتن والآخر جيمس هيكنس الذي كان وقتها السكرتير الأول بالسفارة الاميركية وقالوا نريد أن نلقاتك أنت تحديدا. فجلست معهم وقالوا "أن الحكومة الاميركية قدمت مذكرة رسمية الى وزارة الخارجية العراقية سنتلوها عليك ولكننا لن نسلمها لك تستطيع ان تطلع عليها فقط ثم تبلي قيادتك بمضمونها".

وتقول المذكرة "أن الحكومة الاميركية تعرب عن سعادتها بنجاح حركة شباط، وتعتبر الحكومة العراقية الجديدة حكومة صديقة للولايات المتحدة، وتعرب عن رغبتها بنجاح هذه الحكومة وإستقرارها، ولكي يتحقق لها ذلك وتحل المشاكل العالقة، يجب حل المسألة الكردية بشكل عقلاني وأن تتقدم الحكومة بخطوات إيجابية بهذا الإتجاه وتستجيب للمطالب الكردية". ومنذ ذلك الوقت عقدت صداقة متينة مع هذين الشخصين وكنت ألتقيهم في سفراتي اللاحقة الى اميركا، وأصبح

## تتمة : حوار العمر مذكرات الرئيس جلال الطالباني ( الحلقة ٢٢ )

عبدالناصر وتحدث معه ليس لدينا أي مانع.” وإنتهزت الفرصة وذهبت الى عبدالناصر لكي أعرف أين وصلت الأمور هناك، وخاصة أننا فقدنا الأمل في بغداد، وقلنا فلنذهب الى عبدالناصر عسى أن يتحرك ويعيد الأمور الى نصابها. ودعني أحدثك عن أمر مهم جدا لم أتطرق إليه سابقا، وهذا سر أكتشفه لك أنت يا صلاح! وهو حدث تاريخي مهم جدا.

بعث طاهر يحيى بسكرتيره الخاص إلي وأخذ مني جواز السفر لكي يضع عليه تأشيرة الخروج وإشترى لي تذكرة الطائرة أيضا وترك لي ظرفا فيه ألف دينار. ولذلك خابرتة وقلت له “أبا زهير لو تتكرم تعيد لي سكرتيرك”، فأرسل السكرتير ثانية فسلمته الظرف والتذكرة وأبلغته بأن يبلغ شكري ليحيى. فاتصل بي طاهر يحيى وقال “أريد أن أراك قبل السفر”، قلت “حسنا تعال أهلا ومرحبا بك”. فجاء الى الفندق ونحاني جانبا وقال “أنا أتعامل معك كصديق، وأقسم لك بشرفي بأبني أعزك، أنا كردي مثلك وأعتبر نفسي صديقا لكم، كما أنني أحب عبدالناصر وأعرف بأنك تحبه أيضا، وأنا لست مع هذه الحكومة ومع نهجها وللتدليل على ثقتي بك وبصداقتك أريد أن أحملك بتوصية الى عبدالناصر فهل ستوصلها إليه؟” قلت “على العين والرأس”، فحفظني بضعة كلمات وعندما أبلغتها لناصر طلب مني إعادتها مرتين ليتأكد مما قلت، وكان المضمون هو أنه ليس مع هذه الحكومة، وأنهم يهيوون أنفسهم للخلاص منها، فأقطاب هذه الحكومة ليسوا أصدقاء ولا مخلصين لعبدالناصر، وهذه الحكومة نواياها ليست سليمة لا مع عبدالناصر ولا مع الشعب الكردي.

وحين ذهبت الى القاهرة رافقتي شوكت عقراوي الذي إنتقيته في لبنان وحاول أن يحشر نفسه بالقوة معي وتذرع بأنه لا يريد أن يتركني وحدي في القاهرة. وعندما وصلنا القاهرة كان عبدالناصر مشغولا جدا وأبلغنا بأنه متوجه الى الإسكندرية لحضور مؤتمر القمة العربية هناك، ثم يذهب الى أديس أبابا للمشاركة في قمة الأمم الإفريقية وقال “إذا

كان جلال مستعجلا فقد وكلت عبدالحكيم عامر ليجتمع به، وإذا أراد أن ينتظرنني فلا بأس سأنتقيه حينما أعود بنهاية شهر مايو، فليسترح هذه الفترة بالقاهرة.” ولما جاء عبدالمجيد فريد ليبلغني بهذا الخبر والذي أسس مركزا للدراسات العربية في لندن بتمويل من الحكومة العراقية وأصبح صديقا للعراق، وكان في ذلك الوقت يعمل سكرتيرا لعبدالناصر، فمازحته وقلت “كان هناك رجل كردي سألوه أتحب الرطب أو الزبيب، فقال “الرطيب” فجمعهما معا، وأنا أريد الإثنين، أنتقي عبدالحكيم عامر وانتظر عبدالناصر، فقال “حسنا” ذهينا الى عبدالحكيم في بيته ورحب بنا بحرارة وأبدي عطفًا متزايدا على الشعب الكردي وقال “هؤلاء البعثيون محتالون ويكذبون معكم، صدقتي لن يعطوكم شيئا، ومع ذلك لا تبدءوا أنتم بالقتال إلتزموا جانب السلم، ودعوهم يتحملون وزر أعمالهم أمام الأمة العربية، وإلا فأنا على يقين بأن نواياهم ليست سليمة معكم ولن يعطوكم شيئا.”

وهكذا بقيت في القاهرة، وحدث هناك أمران مهمان في حياتي، الأمر الأول أنني إنتقيت هناك بمحمد حلمي باشا الشخصية الكردية التركية المشهورة، وكان وزيرا بالدولة العثمانية، وقدم في عام ١٩٤٧ مذكرة باسم الشعب الكردي الى الأمم المتحدة مطالبا بحقوق الكرد القومية، وكان هو أحد أقرباء العائلة الملكية في مصر وإستقر هناك، وأعطاني مجموعة كبيرة من الكتب الثمينة من خزائنه.. والأمر الثاني هو لقائي بأنجال محمد علي عوني، وهما صلاح الدين وعصام الدين ولهم أخت تدعى “درية” وبدورهم أعطوني عدة كتب لكن للأسف وقعت جميعها بيد شوكت عقراوي ولا أعرف ماذا فعل بها رغم أنها كانت تضم وثائق تاريخية مهمة جدا.

في تلك الفترة راودتني فكرة إصدار كتابي “كرديستان والحركة التحررية للشعب الكردي”، فصدوره كان بسبب ما لمست هناك من شحة المعلومات عند العرب حول الشعب

الكردي ونضاله، خاصة حين إنتقيت فؤاد الركابي الذي ألح على ضرورة أن يكون هناك كتاب بهذا المعنى لكي يعرف العرب حقيقة المسألة الكردية بشكل واقعي وصحيح ومن منطلق ديمقراطي وتقدمي.

وحين كنت في القاهرة بذلك الوقت ظل الوفد الكردي في بغداد بسبب ماطلة الحكومة وتأخيرهم عن عمد، وتسلموا ردا من الحكومة على مطالبنا بمشروع خال من أي مضمون، فلم ينطرق الرد الى مشروعية القضية الكردية ومطالبه الأساسية، بل ركز على اللامركزية الإدارية، وخلا تماما من أي إشارة الى اللامركزية السياسية، وعليه فقد إنسل أعضاء الوفد واحدا تلو الآخر وعادوا الى كردستان خوفا من إستئناف القتال وإلقاء القبض عليهم، وهكذا رجح البعض وبقي آخرون هناك.

عاد عبدالناصر وأرسل بطليبي فذهبت إليه يرافقتي شوكت عقراوي وأعتقد بأنه كان يوم ٢٩ أو ٣٠ مايو، وشرحت له تصوراتنا للحل وحدثته عن وضع المفاوضات وأبديت مخاوفنا من نوايا الحكومة لإستئناف القتال ضدنا. وبعد أن إنتهيت قال عبدالناصر “أنا أؤيد كل ما طرحته وأعرف أن نواياهم ليست سليمة معكم، وأعاد تذكيري بموقف سابق له قائلا “ألا تتذكر حين جئت الي وقلت بأنهم يخلقون الأعداء ويقولون بأنهم لايجرؤن على منحكم حقوقكم خوفا من عبدالناصر، ألم أقل لك حينها بأبني لا أمانع ذلك وطلبت منك أن تنقل لهم موقفي، فهل فعلت؟” أجبتة “نعم فعلت.”

وكان رأي عبدالناصر في ذلك الحين، أن نتفق على صيغة محددة للحكم الذاتي ونوقعها من دون إعلانها، ثم نأتي الى القاهرة لنعرضها عليه فيوقعها بدوره ثم نعلن الإتفاق لكي يقطع أعداءهم.

وقلت لعبدالناصر “نعم أبلغتهم بكل ماقلت ولكن دون فائدة”، قال عبدالناصر “إنهم يكذبون وغير صادقين معكم، فهم ليسوا مع الوحدة العربية ولا مع حل سياسي للقضية الكردية، للأسف هم ينظرون الى هذه المسألة من منظور حزبي

## تتمة : حوار العمر مذكرات الرئيس جلال الطالباني ( الحلقة ٢٢ )

ضيق، ويريدون أن يخضعوا سوريا والعراق ومصر تحت سلطتهم، وأنا في الحقيقة أخشى إستئناف القتال، ولكن ما أطلبه منكم تحديداً هو أن لا تكونوا أنتم البادئين به، دعوهم يبدعوا وسنرى."

\* مما تقوله الآن يبدو أن عبدالناصر كان مؤيداً لحل القضية الكردية؟

— طبعاً، والدليل أنه قال لي أنا مع إعطائكم الحكم الذاتي فهذا حقكم، بل أرى أن المسألة الكردية أكبر من مجرد حق بالحكم الذاتي فالكرد حقيقة تاريخية. وكان شوكت عقراوي رحمه الله يردد دائماً قول عبدالناصر "مثلما نهر النيل حقيقة جغرافية لا يمكن إنكارها، فإن الشعب الكردي أيضاً حقيقة تاريخية لا أحد يستطيع إنكارها" وقال عبدالناصر "أعتقد بأن القضية الكردية يمكن حلها بالطريقة اليوغسلافية، فهي نموذج يمكن الإقتداء به في تأسيس جمهورية موحدة متعايشة، وأعتقد بأنه حان الوقت لتتقدموا بالخطوات التالية:

أولاً: إذهب أنت الى بيروت وإعقد مؤتمراً صحفياً هناك ونحن سنساعدك بذلك، تحدث من هناك للعرب بأنكم لا تريدون القتال وأنكم تتطلعون الى حل سلمي لقضيتكم، وأنكم أوقفتم القتال ولن تكونوا بادئين به.

ثانياً: يجب عليكم أن تؤكّدوا دائماً بأنكم لستم ضد القومية العربية بل أنكم داعمون لقضاياها.

ثالثاً: لستم عقبة أمام الوحدة العربية بل أنتم تؤيدونها.

رابعاً: قارن بينكم وبين إسرائيل لأنهم يريدون زرع الأوهام بمخيلة العرب، حاول أن تتحدث عن إختلافكم عنها، وأنكم مسلمون وهم يهود، أنتم شعب أصيل، وهم وافدون، أنتم تعيشون على أرضكم منذ آلاف السنين، وهم محتلون ويبنون المستوطنات بالقوة العسكرية، ثم أنتم أخوة للعرب وهم

أعداؤهم". شكرت نصائحه وخرجت من عنده.

\* حين أعلنت الوحدة بين سوريا والعراق ومصر كنت انت في القاهرة حين أرسلت سوريا قوة عسكرية بقيادة فهد الشاعر للهجوم على كردستان و مساعدة الجيش العراقي، فكيف يمكن التوفيق بين الصداقة المصرية مع الموقف السوري تجاه الشعب الكردي؟

— هناك حقيقة واضحة يجب أن لا نتغافل عنها وهي، أن مصر لم تكن صديقة للشعب الكردي الى درجة أن تتخلى عن العرب من أجل خاطر الكرد. فقد كانت تدعم القضية الكردية كدولة عربية وفي إطار الوحدة العربية. والحقيقة أنها كانت تعارض الحرب البعثية ضد الشعب الكردي، وأيضا ضد إرسال القوات السورية للهجوم على كردستان وهناك العديد من الشهود في القاهرة ذاتها يشهدون بذلك. وحين كنت وشوكت عقراوي عند عبدالناصر قال لنا بصراحة "لا تعودا الى بغداد لأن لدينا معلومات تؤكد بأنهم سيقبضون عليكم، فإذا إعتقلوك أنت بالذات سيقتلونك"، ولولا تلك النصائح من عبدالناصر لكنا نتعرض لمشاكل حقيقية عند عودتنا الى بغداد. كما أن عبدالناصر قال أثناء لقائي الأول معه برفقة فؤاد عارف وأمام الصحفيين أنه يدعم حق الحكم الذاتي للشعب الكردي.

\* الى أين سافرت بعد ترك القاهرة؟

— في اليوم التالي جاءني أمين الهويدي سفير مصر في بغداد، وقال "أن الرئيس عبدالناصر يطلب منك عدم العودة الى بغداد لأن لدينا معلومات تقول بأنهم سيعتقلونك ثم يقتلونك". ولذلك تركت القاهرة ووصلت الى بيروت في الأول من حزيران، وبناء على نصائح عبدالناصر عقدت مؤتمراً صحفياً في فندق برستل بمساعدة هشام أبو الظهر وعدد من الصحفيين الناصريين حضره حوالي ٨٠ صحفياً، وألقيت بياناً صحفياً مثلما أملاني عبدالناصر تحدثت فيه عن المسألة الكردية

وتعرض الشعب الكردي الى الظلم والقمع ولماذا يناضل الكرد، وقلت بأن حل المسألة القومية الكردية سيكون دعماً قوياً للأخوة العربية الكردية وتوطيد الجبهة الداخلية وحماية الوحدة الوطنية.

وكان عبدالناصر سبق أن قال لي أثناء لقائنا بأن أبلغ رفاقي بالحزب لكي يتكلموا مع الملا مصطفى ويقولوا له بأن عبدالناصر يقول "يجب أن يحترس من الوقوع بشباك شاه إيران أو يندفع بوعوده، فما يعطيه الشاه للكرد هو سم مخلوط بالعسل، فإحترسوا من الوقوع في فخه لأن نتائج ذلك ستكون وخيمة عليكم."

حين وصلت الى بيروت تلقيت خبراً ثانياً بخطورة عودتي الى بغداد، وأغرب ما حصل لي في ذلك الوقت. حين كنت أتمشى في شوارع بيروت ذات يوم صادفت صديقاً قديماً يدعى نور الدين بابان وهو طبيب ورجل مناضل ومحترم قال لي "ان الجنرال تيمور بخنثار يبحث عنك"، وكان هذا رئيساً لجهاز مخابرات الشاه "سافاك" لفترة طويلة، وكان هاربا في تلك الأيام وأصبح معارضا لحكم الشاه يعيش في لبنان، ومن هناك زار النجف وكربلاء ثم إستقر في لبنان. ويبدو أنه إلتقى بالأستاذ صالح اليوسفي في بغداد الذي حمله رسالة الي، وأنظر الى تصارييف القدر كيف تكون، رئيس جهاز مخابرات إيران يصبح بوسطة جي ويحمل رسالة صالح اليوسفي الى جلال طالباني! وهكذا ذهبت اليه وتسلمت الرسالة وأصبحنا صديقين تلتقي في بعض الأحيان (٧). وقال اليوسفي في رسالته "نحن في خطر، فلا تعد الى هنا تحت أي ظرف كان". وأضطرت أن أعلن من بيروت بأنني ذاهب الى أوروبا، وزرت أولاً فيينا، وكنت هناك حين أعلنت الحكومة العراقية إستئناف القتال لإبادة الكرد وبذلك فشلت المفاوضات بيننا وبين الحكومة.

يتبع في العدد القادم

## القضية الكردية في الصحافة العالمية

### هل نجحت وصفة "الحرب بلا محاربين" تجاه إيران؟

الإيراني المذهلة على إنتاج قيادات جديدة بعد تلك التي يجري اغتيالها من خلال الطائرات والمسيرات والصواريخ الدقيقة. فوق أن الأرقام التي يطرحها ترامب عن تدمير قدرات إيران الصاروخية والعسكرية لا يمكن الاعتداد بها، مرة لأن الرئيس الأميركي لا يلقى بالألثائية الصدق/الكذب في تصريحاته، ومرة لأن إيران لا تفصح بدقة عن الأضرار التي لحقت بقدراتها العسكرية.

يبدو أن نموذج الحرب المتسامية على الأرض، أي الحرب من الجو، لا يمكنه أن يغير الكثير على الأرض. فإذا كانت مثل هذه الحرب قليلة الأكلاف على مصير الجنود الأميركيين، إلا أنها باهظة الثمن وتعطي للطرف الآخر الحق الكامل في اللجوء إلى سياسة الإيذاء المتبادل. ويبدو أن اكتشاف الإيرانيين للأذى الذي يسببه التحكم بمضيق هرمز واستهداف المصالح الأميركية في الخليج أعطى ل طهران القدرة على تحقيق الأهداف المطلوبة، خاصة أن أهم ما يميز الهيمنة الأميركية في الشرق الأوسط كان القدرة على حماية الحلفاء، وهو ما تعذر مع الضربات الإيرانية التي دفعت غير دولة خليجية إلى التشبيك مع دول إقليمية تعويضاً عن قلة الفاعلية الأميركية في حمايتها، وهنا يمكن ملاحظة الاتفاقيات الأمنية بين قطر وتركيا (وإن كانت أسبق للحرب)، وبين السعودية وباكستان، الإمارات ومصر، وهو ما يعني أن مظلة الحماية الأميركية ما عادت تؤمن الحماية المرجوة.

افتراضياً، يتطلب إلحاق الهزيمة بالنظام الإيراني الاحتكام للحرب البرية، وهو خيار مغامر في المحصلة وغير مأمون الجانب إذ يمكن للنظام الإيراني أن يحول إيران إلى فيتنام أو أفغانستان جديدة، أو حتى إلى عراق آخر، ولأجل ذلك ابتعد ترامب عن السير في هذا الاتجاه بصورة قطعية، بل لم يفضل "توريث" خصوم النظام الإيراني في مثل هذا الأمر، ولننظر مثلاً إلى تفضيله عدم الزج بـكرد إيران في الحرب لما لها من أكلاف وقد تستوجب ردّاً إيرانياً لا يسيء إلى سمعة المقاتلين الكرد بقدر ما يسيء إلى سمعة ترامب والولايات المتحدة؛ فدرس الاعتماد على المعارضة الكوبية للتخلص من نظام فيدل كاستر خلال عملية "خليج الخنازير" عزز من وجود النظام الكوبي ومثل فضيحة للرئيس جون كينيدي وكالة المخابرات المركزية. يبدو أن عدم زج المعارضة الإيرانية، لا سيما المجموعات الإثنية كالکرد والبلوش، في مثل هذه الحرب كان خيار ترامب الصائب رغم تفضيل تل أبيب العمل داخل إيران عبر القوى المعارضة، ورغم اتهامات ترامب للقوى الكردية "بسرقة السلاح" المخصص للمعارضة وهي اتهامات فُدها البنّاعون، والتي يمكن النظر إليها كذلك بأنها كانت "كذبة اضطرارية" أتاحت لترامب التهزّب من الضغط الإسرائيلي المؤيد لتسليح الكرد والمعارضة، ولا ينفي ذلك أنها جاءت كجزء من حملة علاقات عامة تركية أرادت تشويه سمعة الجماعات المسلحة الكردية، فتركيا تعارض تكرار واشنطن لتجربة دعم الكرد في سوريا.

بقلم: شورش درويش

استبعد ترامب، على نحو قاطع، منذ بدء الحرب على إيران قبل وبعد جولتي الاثني عشر يوماً ثم الأربعين يوماً الاحتكام لخيار الحرب البرية، إذ لطالما احتلّ الرئيس الأسبق جورج دبليو بوش مكاناً متقدماً في قائمة الرؤساء الذين يكرههم ترامب، لجزءه عشرات الآلاف من القوات الأميركية المسلحة في أتون حرب فاضت خسائرها البشرية عن آلاف القتلى والمصابين. ومثل نموذج حروب تغيير الأنظمة عبر القوات المتواجدة على الأرض أحد كوابيس ترامب المفزعة ذلك أنه وضع نصب عينيه مسألة ضبط عداد القتلى في صفوف قواته وما قد يستحضره من مسألة داخلية لرجل وعد الأميركيين بالانسحاب من أفغانستان والشرق الأوسط، ثم اضطر للعودة إليها. جاهد ترامب لتطبيق النموذج الذي خصّ به مادورو في فنزويلا على إيران خامنئي، وحاول إلى ذلك التعلّم من درس بوتين في أوكرانيا حين حمل الجنود الروس بين عتادهم زيّ الاحتفالات المخصص للعرض العسكري، فالكرملين ظنّ أن الحرب لن تمتد لأكثر من أسبوع وأن احتفال النصر قريب في كيبف، لكن دخلت الحرب "الخاطفة" عامها الخامس ولا مؤشرات على قرب انتهائها.

بين صورتي بوش الابن وبوتين وحروبهما الطويلة، وعملية الإطاحة بمادورو التي شابهتها عملية اغتيال المرشد الأعلى الإيراني، تخوض إدارة ترامب في مفاوضات "كارتية"، تضيف إليها إيران طلبات جديدة مع استمرار الاستعصاء العسكري وفُرض الحسم، إذ لم يعد الأمر مقتصرًا على البرنامج النووي الإيراني أو مصير اليورانيوم الذي جرى تخصيصه، ولم يعد فتح مضيق هرمز هو الطلب الأميركي الآخر، فقد أضافت طهران إلى قائمة طلباتها وقف العمليات العسكرية الإسرائيلية التي تستهدف قيادات ومقاتلي وأسلة "حزب الله". هذا الطلب الإضافي أحيا مبدأ "وحدة الساحات"، بعدما اعتُبر في عداد الشعارات التي جرى التخلّص منها. يدرك ترامب أن الوساطة الباكستانية بينه وبين طهران لا تعمل كما ينبغي، بالضبط مثل وساطته التي خصّ بها الأوكران والروس ووعده بإنهاء الحرب في وقت قياسي حال فوزه بالانتخابات الرئاسية، وهو ما لم يتحقّق بطبيعة الحال، فوق أن لإسرائيل وجهة نظر مغايرة بخصوص المفاوضات لا توافق هوى ترامب الذي تعتقد تل أبيب أنه سيعلن انتصاره على إيران مهما كانت نتيجة التفاوض أو كيفما انتهت نتائج الحرب.

من وجهة نظر يمكن تسميتها بالواقعية، لا يمكن إلحاق الهزيمة بالنظام الإيراني بسياسة الضربة القاضية إذ حرّر ترامب الإيرانيين، من حيث لا يدري، من فكرة النظام/الرأس؛ فغداً للإيرانيين بعد اغتيال خامنئي رؤوس لا يمكن عدّها، ولعلّ تكيف الإيرانيين مع فكرة لامركزية العمل المسلح واتخاذ القرار العسكري هي واحدة من المصاعب التي يواجهها ترامب، الذي تفاخر بقضائه على مئات القيادات الإيرانية المفتاحية وقيادات الحرس الثوري. تكيف الإيرانيين هذا يجعل من تجدد الحرب تجديداً للعبث، ذلك أن الجزء الأهم من عملية التكيف يكمن في قدرة طهران على امتصاص الضربات الجوية والصاروخية، وقدرة النظام

### كل عام و الحزب الديمقراطي الكردي في سوريا نحو المزيد من التقدم والنجاح



بمناسبة قدوم الذكرى التاسعة والستين لتأسيس حزبنا نتقدم هيئة تحرير جريدة التقدمي بأطيب التهاني إلى كافة كوادر ورفاق حزبنا ومناضليه وإلى عموم أبناء شعبنا الكردي وتتمنى لهم الموفقية والنجاح.  
هيئة تحرير جريدة التقدمي

## Parêznameya dîrokî ya Serok Mam Celal a Kurdistanîbûna Kerkûkê

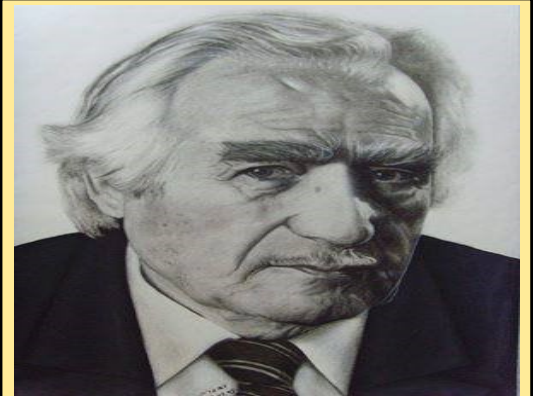


Bi ser roja bîranîna parêznameya dîrokî ya mezin a rewanşad Serok Mam Celal Talebanî ya ku di civata desteya rêvebir ya Êraqê re pêşkêş kiribû 22 Sal derbas dibin, ku têda bi belge nexşe û dukumênetên dîrokî ya Kurdistanîbûna Kerkûkê ji bo hemû aliyan piştrast kiribû.

Tê bîra mirov ku 22 sal berê û di axaftina xwe ya dîrokî de dema civata desteya rêvebir roja sêşemê 9/2/2004`an dicive, rewanşad serok Mam Celal Talabanî, ku wê demê endamê desteya rêvebir a civata rêvebir bû, banga vegeandina Kurd û Tirkmenên ku ji hêla rêjîma Sedam Hisên ve ji bajarê Kerkûkê hatibûn dersînorkirin û her weha daxwaza referandûmê ji bo destnîşankirina nasnameya wê kir. Her weha rewanşad Serok Mam Celal bi belge û nexşeyan dupat kir ku bajarê Kerkûkê beşek ji herêma Kurdistanê ye, lê wî tekez kir ku ew di vê dema niha de doza girêdana wê bi herêmê re nake, lê bi rengê ku biratiya di navbera pêkhatên wê de biparêze û dadê li dîrok û mafên rewa yên Kurdan dike.

Rewanşad Serok Mam Celal di wê rojê de û di wê civînê de tekez kir li ser pêdivîbûna mafên gelê Kurdistanê di yasaya rêvebiriya dewletî de ya ku civata niha gotûbêj dike, dest bi pêşkêşkirina rastiyan hebûna gel li ser navê gelê Kurdistanê li çar welatan hatî dabeş kirin, ango Tirkîyê, Êraq, Îran û Sûriye, û wî got ku gelê Kurd di sala 1925 de bi biryara Komela Miletan bi dewleta Êraqê ve hate girêdan.

## Diyarî ji bo xwendevanan



### Parçeyek ji helbista Hevalêkî Nezan re

Me nasnekir kulên te  
Çi hate ber dilê te  
Bi rastî ger tu bişênî  
Tê bersivê bibênî  
Gelo tu dixwazî tevger  
Yan jî divê bikî şer  
Hê av nehate ser êş  
Çiman xwe wer didî pêş?  
Ristên re wek dir û zêr  
Lê di nav de serê mêr  
Tiştê ku te nivîsî  
Weke cewher diîsî  
Li cem minin xêzên te  
Nivîsar û rêzên te  
Erîş dibî ser Hemîd  
Çi dixwazî ji Reşîd!!  
Xwe meke wek nezana  
Tu tif meke ezmana  
Tiştên pîs û kesnedî  
Dibin bela li xwedî  
Li nik min pir delalî  
Çiman wilo dinalî  
Kengî av hate ser êş  
Divê hingî herî pêş  
Hevalê min ê hêja  
Guh mede van qirêja  
Welat welatê me ye  
Meydan gelek fireye  
Ji dil bavê gir û kîn  
Dibî dostê Cegerxwîn

## Dûmahî : Ji Dîrokê re Hevpeyvîna Rojnameya Pêşverû bi Heval Ebdilhemîd Derwîş re



û yên berî wan jî bi sedan bûn , Ez serkeftinê ji wan hevalên xwe yên hêja re dixwazim û wê bi serkevin jî ji ber ku ne mumkine xebatkarên partiya me bi sernekevin û "Partiya Pêşverû" wê bibe yek ji xwediyên Sûriyê.

**Pêşverû : Mamoste tu jînegariya xwe dinivîsî lê hîn te dest pênekirî?**

**Mamoste Hemîd :** Ez nanivîsim , Min yek nivîsî bese ji ber ku ez binivîsim ezê pîs binivîsim lewre ez nenivîsim baştire.

**Pêşverû : Şêst sal xebat li dijî zordariyê , Şêst sal xebat û berevanî di ber doza netewî ya kurdî de, Piştî ev gešta jiyane ya dirêj gelo xewn û hêviyên mamoste Hemîd Derwîş çine?**

**Mamoste Hemîd :** Ez wek însanekî kurd ez wê hêviyê dikim Kurdên Turkiyê , Kurdên Îranê , Kurdên Iraqê , Kurdên Sûriyê , Kurdên Iraqê gihaştin fidraliyetê kurdên parçeyên din jî di qûnaxa yekem de bighên mafên xwe em wî mafî biparêzin, pêşde bidin û hêdî hêdî xwe amede bikin ji avakirina Kurdistana mezin re. Hêviya min ewe di dunyayê de , Ez dibêjim eger kurdên Kurdistana Turkiyê bighên mafên xwe û wî mafî pêşde bidin xwe hazir bikin Kurdistana wê demê dikeve nav desên me , Bila xuya bê yanê ez dibêjim rojên ku ji pêre tîn Turkiyê bi vê zordariyê , bi vê dîktatoriyetê namîne , Îran bi vê dîktatoriyetê namîne wê guherînên mezin di van herdu dewletan de çêbibin wek ku çawa di Iraqê de çêbûn wê kurd jî fidraliyetekê bistînin, Sûriyê heta bi heta (ile Elebed ) di bin destê Bes de namîne wê kurd mafê xwe li Sûriyê jî bistînin û wê demê hêdî hêdî bingeha dewleta Kurdistana çêbibe.

**Pêşverû : Gotina te ya dawiyê ji xwendevanên Rojnameya Pêşverû re?**

**Mamoste Hemîd :** Ez ji Rojnameya Pêşverû re pêşketinê dixwazim hêvîdarim ku xwendevanên Rojnameya Pêşverû roj bi roj zêdetir bibin li ser pêşverû rawestin , bixwînin û rexneyên xwe jî bidin û bêjin ev çewtiyên we ne da ku hûn li pêş wan çewtiyan rawestin û çareser bikin.

Ez ji desteya sernivîser dixwazim ku hûn "Rojnameya Pêşverû" bikin çirak bikin ronahiyek di şevêk tarî de li pêşiya gelê xwe , siyasetek rast bidin pêşiya gelê xwe û tu carî xelkê bi tiştên bê wate razî nekin , bila partiya we hindik be , bila partiya we bi çûk be bes bila partiya we xwedî nerînek siyasî rastgo be , Destên mirovên pîs mekin nav xwe , bila hûn Deh kes bin bes bila hûn paqij bin , bila hûn Deh kes bin bes bila hûn însanin xebakar û dilsoz bin ji welatê xwe re ji milletê xwe re û ez bi hêvîme rojnameya we roj ji rojê zêdetir pêşve here.

Ez serkeftinê ji bo te dixwazim Ez serkeftinê ji Rojnameya Pêşverû re dixwazim û hûn sax bin.

**Pêşverû : Gelek spas ji bo van agahiyan mamoste Hemîd Derwîş bi hêviya tenduristiyeke baş û temenekî dirêj ji bo te û tu her bijî di evîna welat û milletê xwe de , Spas xweş**

**Hevpeyvîn :**

**Hişmend Ebdilmenan Şêxo**

## Dûmahî : Ji Dîrokê re Hevpeyvîna Rojnameya Pêşverû bi Heval Ebdilhemîd Derwîş re

kongirakî Kurdistanî çêbibe lê mixabin çênebû ji ber ku PYD dixwaze bike a xwe lê ew jî ne raste û nayê pejrandin , Eger kongirekî Kurdistanî çênebe gelê kurd û doza xwe ya netewî wê hîn zêdetir ber bi rewşek xirab here , Em wek Partiya Pêşverû xwediyê rolekî erênî bûn di vê mijarê de, em daxwaza kongirekî netewî Kurdistanî wekhev dikin ( Motewazin ) bêyî ku partiyek an parçeyekî Kurdistanê vîn û siyasatên xwe li ser parçeyekî din bimeşîne mixabin heya niha ew daxwaza pêknehatiye , Ez bi wê hêviyê me ku di rojên bê de di qûnaxên bê de em ji vê rewşa parçebûnê xilas bin û careke din ez tekez dikim ku pêdiviya gelê me bi li darxistina Kongirekî Netewî Kurdistanî heye da ku em hemû bi hev re karibin astengî û nakokiyên xwe bi dawî bînin û asoyên çareseriyê ji doza netewî ya kurdî re bibînin.

**Pêşverû : Partiya Demokrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê wek dibistaneke xebatkarî xwedî rêbazeke hişmend di nav Kurdistanê Sûriyê de tê naskirin û weke mînak di xebata kurdewarî de tê nîşandan mamosteyê hêja tu weke damezrenêr û sekreterê vê partiya xebatkar û leheng bi nerîna te çi ji heval, kadir û xebatkarên partiya me têxwestin di rojên bê de?**

**Mamoste Hemîd :** Ez wek hevaleyê me û wek sekreterê partî ji hevalên xwe yek bi yek dixwazim ku nebin xwediyê siloganên derewan , nebin xwediyê siloganên qebe û vala , "Partiya Pêşverû" bimîne wek dibistaneke xebatkarî ji mîletê xwe re mafê kurd biparêze , hebûn û nasnameya netewî ya kurdî biparêze ,Berjewendiya gelê xwe bikin armanc û xebata xwe bikin û nekevin dewsa wan kesên ku berjewendiyên xwe yên kesane diparêzin , berîka xwe diparêzin.

Ez bi hêvîme ji "Partiya Pêşverû" bimîne ew dibistana paqij ji gelê kurd re û bi şêweyekî rast berevaniyê di ber mafê kurdan de bike û biparêze ne bi derewa , Rojek werê wê xelk şer bikê da ku cihê xwe di nav partiya we de bibîne.

Hêviya min ji xebatkarên "Partiya Pêşverû" ewe ku bi dilsozî û bi mêranî xebata xwe bikin û ew herdem hilgirê doza xwe ya netewî û ala kurdî bin û wek şêra di rêya xebatê de bimeşin û rêveçûna hevalên xwe bi dawî bînin heya ku hûn gelê xwe ji bnidestiyê rizgar dikin û dighên mafên xwe yên netewî di welatekî Azad û Demokrat de

**Pêşverû : Dûrî siyasatê û derd û belayên dunyayê mamoste xweştirîn roj di jiyana te**

**ya siyasî û kesane de çiyê?**

**Mamoste Hemîd :** Eger ez rast bibêjim û ji bo ku ez dilsoz bim bi xwere û bi xwendevanên "Rojnameya Pêşverû" re bi xwedê min rojek xweş di jiyana xwe de nedît , rewşa min ne baş bû.

Lê tevî vê hawî jî ez gelekî kêfxweş bûm dema ku fidraliyet ji Kurdistanê Iraqê re bi cî bû ji ber ku min got ew fidraliyet wê bibe nigeha avakirina Kurdistanê mezin û ez hîn li ser wê hêviyê me , Di dema rêfrandomê de jî min got divê ev fidraliyet were parastin wek sala 1970 nebe aniha jî ez dibêjim ku ev fidraliyet were parastin wê bibe bingeheke xurt û wê rojekê Kurdistanê mezin jî çêbibe.

**Pêşverû : Di jiyana tede Şêst sal ji karê rêzanî û xebata partîzanî di rêveçûna jiyana teya partîzanî de tiştê herî zêde tu lê poşmam bûyî çiyê?**

**Mamoste Hemîd :** xwezî te ev ji min ne pirsîya Tiştê herî zêde ez lê poşmam bûme ewe ku min hevaltiya hin kesan kir û ew kes jî ne hêjayê hevaltiyê bûn

Ez di nav xebatê de bi gelek hevalên xebatkar û dilsoz re xebitîm , lê di nav xebata min de hinek însanên gelekî zikreş ketin nav me û berê me dan tiştê xirap ez li wê poşmanim wekî din ez li tiştêkî xwe ne poşmanim ji ber ku min ji xwe re pejrandiye ez jînek wilo bijîm û feqîrtiyê derbaskim , Ez xwedî pere bûm , xwedî siwara bûm , xwedî gund bûm tabî ew gişt çûn , Roja bera min dan ez reviyam min zanîngeh hişt , tivingek minî delal hebû ji bîra min qet narê heya ku ez xweşim pêno ya dirêj hêjayî welatekî bû birin bavê min pê ketibû gelek şera , Dabancak min hebû birin , Siwareyek me hebû pontiya heşt silindir ew jî birin.

Ez ne poşmanim yanê min wisa li ser xwe qebûlkiribû ji ber ku roja ez ketim xebatê min baş zanî ku ev tişt li benda min e.

Di rewşa xebata bi dizî de, ez neçar dimam ku xwe ji ber çavan bidin alî , wê demê rojê Sê caran Sibe , Nîvro , Evar min nanê tisî û çayê dixwar û pir caran sipiyên canê min dixwar sipî pîrbûn wê demê , Ez dihatim malina min xwe dişuşt camêra sipî ji min dukujtin , Ez li wê jî ne poşmanim.

Dîsan ez dibêjim :Tenê ez li tiştêkî poşmanim min hevaltiya hin kesan kir û ew jî ne hêjayî hevaltiyê bûn û ji ber vê yekê ez gelekî dilêşim , Lê li hemberê tiştê ku li ser min sivik dike û ez pê serbilindim ewe ku bi ez bi hevalin din re xebitîm hevalin qehreman , dilsoz , cefakêş û xebatkarên bi nav û deng bûn û ew jî

## Dûmahî : Ji Dîrokê re Hevpeyvîna Rojnameya Pêşverû bi Heval Ebdilhemîd Derwîş re

bi alîkariyên diravî partiya we ji malbat û zarokên wan re şandine wek Elî Ebdella , Mîşêl Kîlo, Silêman Şemer , Enwer Elbinî , Ekrem Elbinî , Riyad Sêf me meh bi meh pazdeh hezar didan zarokên wan ev partiya we dikir ne Ragihandina Şamê dikir.

Ragihandina Şamê miflis bû tiştêkî wê tunebû , Rojêkê min ji Riyad Sêf pirs kir : Min got ma niha perê me çi hene vaye hevalên me tên girtin û hin ji wan direvin û zarokên wan birçîne ma wilo çêdibe ya Bavê Cewad , Bi min re got wele Hemîd 3500 werqê me heye , min jêre got law kiro ma Ragihandina Şamê bi 3500 tenê dibê got wele evin pereyên me , min got keremke ji tere vaye ev nîv milyon pê karê xwe bikin , Tabî nîv milyon ên wê demê qîmetek xwe hebû.

Gotibû camêr li gelek cihan gotibû em tunebûn Partiya Pêşverû û Hemîdê Hec Derwîş em kirin Ragihandina Şamê , wilo bû bi rastî me gelekî alîkariya wan kir , Gelê Kurd û tevgera kurdî ew kirin hebûn.

**Pêşverû : Bi dirêjahiya salan Partiya me xebitiye ji bo parastina nasnameya netewî ya kurdî û taybetmendîya doza gelê kurd li Kurdistanana Sûriyê , herdem me banga Hevkarî û xebata hevbeş di nav tevgera Azadîxwaza Kurdistanê de kiriye , Komîta Hevrêzî û Bereya Kurdistanî ya ku tu serokê wê komîtê bû xwezî tu vê xalê ji xwendevanan re zelal bikî?**

**Mamoste Hemîd :** Ez bi wûjdan bibêjim partiya me bi rolekî mezin lîstîye û xebateke bê hempa kiriye di parastina gelê kurd li Kurdistanana Sûriyê , Ez vê yekê bi serbilindî dibêjim ku ne partiya me ba wê sed lîsk li ser kurdên sûriyê bimeşandana lê partiya me nehêştiye , Di her pilanekê de ku xêrnexwaz û neyarên gelê me di dermafên kurdan de xwestine bikin herdem "Partiya Pêşverû" bi mêranî li hemberê deketiye û nehêştiye ew pilan û kiryarên xirab herin serî û a herî dawiyê ew bûyerên 2004an li Cezîrê çêbûne, xwestin herêmên kurdî wêran bikin û gelê kurd tune bikin lê dîsa Partiya Pêşverû nehêşt ku ev karê xirab herê serî , Lewre hinek casûsên muxabertan digotin Hemîd kurdan kedî dikê nahêle kurd şoreşekê çêkin bi rastî xerîb bûn yanê mirov matmayî dima şoreşê çi bavê min , dixwestin kurd karekî wisa bikin da ku ji xwe re bikin behane û careke din gelê kurd tune bikin.

Ji bo hersê parçeyên kurdistanê partiya me bi rolekî bingehîn rabûye û xebateke bê hempa kiriye di piştgirîya tevgera Azadîxwaza Kurdi-

stanê de û di vê derbarê de Partiya me , Ykîfî Niştîmanî Kurdistanî Iraq , Partî Demokratî Kurdistanî Îran û Partî Sosyalîst a Kurdistanana Turkiyê em her çar me komîta hvrêziya kurdistanî çêkir û bi beşdarbûna Partiya Komonîst a Sûrî û Partiya Komonîst a Iraqî ew jî wek çavdêr bi mere bûn , Komîta Hevrêziya Kurdistanî bi rolekî baş rabû di danasîna doza kurdî li her çar parçeyên kurdistanê di nav civaka navdewletî de û bi taybetî yên sosyalîst de xwestin ku doza kurdî roj bi roj pêşde bidin û partiya me rolekî xwe ya bingehîn di nav wê komîtê de hebû ji ber ku em serokê wê bûn û me serkirdayetiya wê jî dikir , Piştî bi demekê û ji ber gelê sedeman mixabin ew kar rawestiya û neçû serî.

**Pêşverû : Peywendiyên partiya me bi tevgera kurdistanî re çawa ne û bi taybetî bi partiyên kurdistanana îranê re?**

**Mamoste Hemîd :** Peywendiyên partiya me bi hemû aliyên tevgera kurdistanî re başin û sebarek bi partiyên kurdistanana îranê re Peywendiyên me bi wan hevalan re gelekî başin.

**Pêşverû : ji destpêka qeyrana sûrî de partiya me herdem daxwaza yekrêzî û yekîtiya helwesta kurdî kiriye ji kongira niştîmanî ya kurdî û ragihandina ENKSê û piştî Desteya Kurdî ya Bilind û piştî bidawîbûna kongirê me yê çardemîn em daxwaza avakirina biryara rêzaniya kurdî li Kurdistanana Sûriyê dikin û hîn jî tevgera me pareçeye bi nerîna te sedem çine gelo?**

**Mamoste Hemîd :** Sedem gelekî û sedemek herî zêde ez dibînim nezantiya meye wek min ji tere got zemanê Ehmedê Xanî çawa nezantî hebû mixabin hîn em ji wê xelas nebûne , Lê eger çi behane û sedeman peyda bikin çênabe ku em li hev nekin û nêzî hev nebin di vê dema hestiyar û dîrokî de ya ku gelê me tere derbas dibe hêvîdarim di rojên bê de em karibin li hev bikin û karekî baş ji gelê xwe re bikin.

**Pêşverû : Di 29 / 7 / 2014an de te daxwaza hevdîtîneke şewirdarî ji aliyên tevgera kurdî û kurdistanî kir da ku li hember metirsiyên ku kurd tere derbas dibin rawestin û nakokiyên di navbera tevgera mede çareser bikin, bi nerîna te mamoste çima ew daxwaz nehat pejrandin?**

**Mamoste Hemîd :** Bi nerîna min kurd îro di qûnaxeke geleî xirab re derbas dibin ne tenê li Kurdistanana Sûriyê û hew Lê belê li Kurdistan Iraq , Kurdistan îran û li Kurdistan Turkiyê jî , kurd gelekî ji hev belabûye , Em wek Partiya Pêşverû me dît tê xwestin ku divê

## Dûmahî : Ji Dîrokê re Hevpeyvîna Rojnameya Pêşverû bi Heval Ebdilhemîd Derwîş re

**Pêşverû :** *xewna mamosteyê mezin Ehmedê Xanî Dewleta kurdî ya serbixwe tu çawa lê dinêrî û di vê qûnaxê de kurd karin dewleta xwe ya serbixwe ragihînin an na?*

**Mamoste Hemîd :** Hevalê Hişmend ez gelek vekirî ji tere bibêjim û her kurdek jî bila gotina min bibhîze : Keko îro dem ne dema ku em dewleta kurdî ragihînin , îro em karibin li her Çar parçeyên Kurdistanê mafên xwe bistînin û em wî mafî pêşde bidin hêdî hêdî em bingeheke xurt peyda bikin heya ku em Kurdistanê mezin radighînin.

Eger em xwe ji vê gavê re baş amede nekin wek niha şeweyê îro Tirk , Îran , Iraq û Sûriyê wê nehêlin em tu dewletan çêkin ji ber ku nerîna wan çanda wan rêbaza wan siyaseteke şovînî , ne mirovahî û kiryarên hovane di dermafê miletê me de dimeşînin û armanca wan ewe ku gelê kurd ji meydanê rakin û tune bikin ne ndewleta kurdî bipejrînin ( qebûl bikin ) .

Dema Ehmedê Xanî digot :

Ger dê hebûya me itîfaqek

Vêkira bikira me inqyadek

Camêr ne ji valahiyê ev gotin kirine , Lê belê wî derûniya miletê xwe naskiribû. Ez gelekî xemgînim û bi dilêşî ji te û ji xwendevanên hêja re dibêjim: Mixabin miletê me ji wê demê de pêşde neçûye û derûniya zemanê Ehmedê Xanî hîn di nava miletê me de heye , Em wek tevgera kurdî li Sûriyê heya niha em nikarin li hev rûnin û berjewendiyên doza gelê xwe gotûbêj bikin ma ev ne ji wê demê xirabtire.

**Pêşverû :** *Çiyayê Kurmênc Bûka welatê windayê , Ew şarê nazenîn li ber dilê te îro di dorpêçêke teng û dijwar de ye û gelek me-tirsî li ser hene rewşa Efrînê mamoste tu çawa lê dinêrî û çarenûsa Efrînê tu çawa dibînî?*

**Mamoste Hemîd :** Ezê wê jî bi zelaî ji xwendevanên hêja re û ji gelê kurd re bibêjim Efrîn parçeyek ji Kurdistanê ye bê gotin ( Bê teredud ) lê Efrîn parçeyek ji Kurdistanê Turkiyê ye belkî di navber wê û Kurdistanê Sûriyê ereb ketinê lê ew parçeyek ji Kurdistanê ye , Kurdistanê Turkiyê siba çêbibe wê Efrîn bi serkeve yanê Turk di wa ortê de tuneye Erebb tune , sînore ku sînore rabe Efrîn bû Kurdistanê Turkiyê , Lewre ez dibêjim : bila kesek ji ereb û tirkan dilê xwe xweş neke ku Efrîn ne bi ser Kurdistanê ve ye , Ev ne raste Lê belê Efrîn parçeyek ji Kurdistanê ye û ne dilxweş kirin lê rastî wisaye lewre bi wêrekî ez dibêjim : Efrîn pêşenga bajarên Kurdistanê ye.

**Pêşverû :** *Nerîn hene û gelek dibêjin ku*

*Efrîn wê bi paya Turka be û ji aliyekî din ve tê gotin ku wê bi ser avê keve û wê bibe paya Sûriyê tu çi dibêjî ?*

**Mamoste Hemîd :** Ez ne bi wê nerînê re me û ez wisa nabînim , Ez dibînim ku Efrîn parçeyek ji Kurdistanê ye , Ez wek însanekî kurd dibînim ku Efrîn bêrikeke ji Kurdistanê Turkiyê , Kobaniyê bêrikeke ji Kurdistanê Turkiyê û Cezîrê jî bêrikeke ji Kurdistanê Turkiyê dema ku sînore bîn rakirin ev hersê herêmên kurdî dibin parçeyekî temam ji Kurdistanê.

**Pêşverû :** *Mamoste ev demeke dirêje partiya me rêbazeke niştimanî di xebata xwe de daye ber xwe ji dan û standin bi tevgera rêzaniya sûrî re û mixabin me ziyaneke mezin ji des wan peywendiyên dît , peywendiyên te bi tevgera rêzaniya sûrî û bi taybetî "Ragihandina Şamê" ya ku partiya me bi rolekî bingehîn û çalak di wê xebatê de radibû, û tu jî wek serokê wê ragihandinê bû, Helwesta Ragihandina Şamê ji doza kurdî çibû li gor helwesta rikberiya niha ya ku hin aliyên kurdî heya roja îro di nav de mane?*

**Mamoste Hemîd :** Mirov fedî dike ku bibêje ew wek ên niha bûn "Ragihandina Şamê" ya rikber bi rastî ragihandineke niştimanî û aştîyane bû , Bi şeweyekî siyasî xebata xwe dikir , Dûrî çeka û karê çekdarî Ragihandina Şamê bi şaristanî dixebitî , Me digot emê xebata xwe bi şeweyekî mirovî û şaristanî bikin û bila rêjîm me bigre û di zîndanê ne xeme , Lê bê şer û kuştin û Emê bêjin em demokratxwazin û em xebatê dikin ji bo peydakirina heyameke Azad û Demokrat ji vî welatî re.

Me wisa dest bi karê xwe kir û em gelekî bi serketin , Me kongirekî xwe ji 163 endaman li Şamê li darxist , ji kesayetiyên gelekî bi nîrx di Sûriyê de , Em 11 – 12 kurd jî di nav wan de beşdar bûn piştî dan û stanek dirêj li ser doza kurdî piraniya endamên kongir gelekî bi camerî alîkariya mafê kurd jî kirin , piştî me karê xwe bi dawî anî gotin divê em serokekî û Du cîgirî ji nav xwe hilbijêrin, Me serokek hilbijart Fîda Elhoranî bi derket û kesayetiyekî Erebb ez dam pêş û got ez dibînim ku bila Ebdilhemîd Derwîş bibe cîgirê serokê ragihandinê , bi teziye ez bi derketim 162 kesan dengê xwe da min tenê yek ma mixabin ew jî yekî kurd bû.

Piştî Ragihandina Şamê bi rêket û baş meşîya , piştî bi demekê Fîda Elhoranî hat girtin û ji ber ku ez cîgirê yekem bûm Lewre ez bûm serokê Ragihandina Şamê partiya me jî bi serbilindahî alîkariya girtiyan dikir heya

## Dûmahî : Ji Dîrokê re Hevpeyvîna Rojnameya Pêşverû bi Heval Ebdilhemîd Derwîş re

kar bikin, man ez û Apê Osman bi tenê careke din Osman tekez kir û got Hemîd tu alîkariya min bikî emê partî çêkin ez bi tere dibêjim ez bi yên din re nabêjim min got başe ez bi tere. Me destpêkir di destpêkê de tizûkê xwe yê hundirî me danî bi Zimanê Kurdî , Di sala 1956an Dr. Nûreldîn Zaza giha me wî jî alî me kir , kesayetiyin din jî alîkariya me kirin "Mam Celal" gelekî alîkariya me kir , sekreterê Partî Dîmoqratî Kurdistanî Îran "Ehmed Tewfîq" alîkariya me kir me hêdî hêdî bernameya xwe bi dawî anî û (200) hejmar bi (200 ps) me çap- kirin û heya niha hejmarek jê li cem min heye , piştê em ketin xebatê di nav kurdên Şamê de xwendekar hebûn û ew hatin tevî me bûn pi- raniya wan ji Amûdê bûn xwendekarên Amûdê bûn hatin tevî me bûn em hêdî hêdî fireh bûn , piştê me danûstan bi xwendekarên Dirbêsiyê re jî kir ew jî hatin tevî me bûn.

Piştê hevalên Kurdaxê jî dan û standin bi mere kirin "Reşîd Hemo" ji mere şandin , Mihemed Elî Xoce , Şewket Henan , Xelîl Mihemed şandin cem me em bi hevalên Kurdaxê re jî rûniştin û em gihan encameke baş ew jî tevî me bûn hejmara me bû (7) em berê Sê bûn ez , Apê Osman û Hemzê Newêran hevalên Kurdaxê jî Çar em bûn Heft Dr. Nûreldîn Zaza û Şêx Mihemed Îsa jî bi dizî bi mere dixebitîn bêyî ku xwe xuya bikin lê bi mere dixebitîn bi vî awayî em bûn Neh em têra xwe çêbûn û wisa partiya me bi rêket û heya roja îro.

**Pêşverû : Hevalê Cegerxwîn ne bi were bû?**

**Mamoste Hemîd :** Hevalê Cegerxwîn piştê hat , piştî wê bi salekê tevî me bû.

**Pêşverû : Biryara serkirdayetiya partiya me bi vêxistina Agirê Newrozê kengî we Agirê Rizgariyê li Kurdaxê dada û wê demê tu li Efrînê bû yan na ?**

**Mamoste Hemîd :** Partiya me hate damezrandin ji bo rêxistinkirin û rêbertiya cemawerê gelê kurd û berevaniyê di ber doza netewî ya kurdî de li Kurdistana Sûriyê bike û da ku xewn û hêviyên gelê kurd di welatekî Azad û Demoqrata de pêk bîne, Lê piştî demeke kurt ji damezrandina partiya me yekîti di navber herdu welatan Sûriyê û Misirê de çêbû wê demê dest bi girtina çalakvan û xebatkarên siyasî kirin û di wê demê de hêzên istixbaratên sûrî hemû heval û dost û kadirên partiya me girtin û hevalekî me nema û zordarî nedît ji lêxistin,kehreba û kotek û îşkenceyên hovane li ser destê wan xwînmiyan dîtin, Lewre di sala 1960 de serkirdayetiya partiya me biryarek stand bi vêxistina agirê Newrozê li Sêsid û Şêst gundî

Kurdaxê da ku istxbaratên Ebdilhemîd Serac zanibin ku kurd û tevgera netewî ya kurdî ne tenê li Cizîrê ye lê belê ji wê zêdetir li Kurdaxê ye jî, ji ber vê yekê ev biryar hate standin û wê demê ez jî li Kurdaxê bûm , (Ez jî li Efrînê bûm) lê min zêde dirêj nekir ji ber ku hevalan ji min xwestin ez ji wir bi derkevim û li ser daxwaza hevalan ez ji Kurdaxê çûm Helebê.

**Pêşverû : Rewşa Sûrî bi giştî û guherînên li welêt çêdibin tu çawa dibînî?**

**Mamoste Hemîd :** Rewşa Sûriyê rewşeke xirabe Sûriyê hêdî hêdî bûye gelek welat ez bi hêvî me ku welatê me ji vê rewşa xirab bi derkeve , divê em ji destên van hêzên teror bi derkevin daku em ber bi welatekî Azad û Demoqrata de herin û em bighên rewşeke xweştir.

**Pêşverû : Tu wek damezrênerê tevgera netewî ya kurdî rewşa tevgera rêzaniya kurdî tu çawa dibînî û çî ji tevgera me tê xwestin ji ber ku doza kurdî di qûnaxek gelek hetiyar de derbas dibe?**

**Mamoste Hemîd :** Rewşa Sûriyê çawaye rewşa kurd jê xirabtire , Em ji vê rewê gelek astengiyan dibînin , kurd bûye parçe parçe aniha hinek alî di nav kurdan de hene partiya pir dikin û bi dehan partî çêbûne , Ev tiştêkî gelêkî xirabe di der mafê xebata netewî ya kurdî de , mixabin me gelekî hewilda ku em bi aliyên sereke di tevgera kurdî de "Encûmena Niştimana- niya Kurdî li Sûriyê" , "Tevgera civaka Demoqrata" , "Hevbendiya Niştimanî ya Kurdî li Sûriyê" û partiya me , me xwest ku em karibin bi hev re rûnin û ders bikin da ku em nêzîkbûnekê di nav tevgera xwe de peyda bikin mixabin em bi ser neketin , rewşeke wiha nebaş di nav kurdan de peydabûye û encamên wê qet ne başin ji kurd re , Em bi hêvî ne ku di siberojê de em li hev bikin û em karibin xebateke heja ji milletê xwe re bikin.

**Pêşverû : Pêşeroja Milletê Kurd li Kurdistana Sûriyê di Sûriya Pêşerojê de tu çawa dibînî ?**

**Mamoste Hemîd :** Eger em bixwazin Sûriye bi ser xwe were çênabe ku kurd bê maf bimînin,berî partiya Bes û Ebdilnasêr bê ser desthilatdariya welêt,Sûriye gelekî demoqrata û xweş bû , piştî aliyên şovînî rêbertiya welêt kirin bi rastî Sûriyê xerabû Sûriyê bû Sûriyak şovînî mafê kurd têde nema û xwestin ku gelê kurd bihelînin , Em hêvî dikin ku ew rojên xirab herin û Sûriya pêşerojê bibe Sûriyak Demoqrata û Azad mafên gelê kurd jî têde xuya û parastî bin.

## Ji Dîrokê re Hevpeyvîna Rojnameya Pêşverû bi Heval Ebdilhemîd Derwîş re



*Ez wek hevaleyê we û wek sekreterê partî ji hevalên xwe yek bi yek dixwazim ku nebin xwediye siloganên derewan , nebin xwediye siloganên qebe û vala ,Partiya Pêşverû bimîne wek dibistaneke xebatkari ji miletê xwe re mafê kurd biparêze,hebûn û nasnameya netewî ya kurdî biparêze. Hêviya min ji xebatkaran Partiya Pêşverû ewe ku bi dilsozî û bi mêranî xebata xwe bikin û ew herdem hilgirê doza xwe ya netewî û ala kurdî bin û weke şêra di rêya xebatê de bimeşin û rêveçûna hevalên xwe bi dawî binin heya ku hûn gelê xwe ji bnidestiyê rizgar dikin û dighên mafên xwe yên netewî di welatekî Azad û Demoqrat de*

*şêst sal kar û xebat li dijî zordariyê  
şêst sal kar û xebat li dijî nezantiyê  
şêst sal xebat û berxwedan li hemerî  
kehreba û kotek û îşkenceyên hovane di  
zîndanên zordestan de, Lê bi Hişmendiya  
Dr. Nûreldîn Zaza û bi baweriyêke kûr û bi  
vîneke ji polat kar û xebata xwe berdewam  
kir û bû kelem di çavên neyaran de û hîn jî  
berdewame di xebat, û tekoşîna xwe de ji bo  
çareserkirina doza netewî ya kurdî li kurdistana sûriyê*

*Xwendevanên hêja û delal di vê hejmarê de  
xebatkarekî bi nav û deng ji buhara jiyana  
xwe de dest bi karê rêzanî kiriye û zêdetirî  
Şêst salî ji jiyana xwe daye doza netewî ya  
kurdî , Guleke bîn xweş û giranbuha ji vê  
axa pîroz , herêma bêrdar û welatê şêrîn li  
me dibe mêvan , Ew damezrenêrê tevgera  
netewî ya kurdî li kurdistana Sûriyê ye  
Sekreterê partiya me heval Hemîd Derwîş  
tu bi xêr hatî mamoste li ser seran û li ser  
çavan hatiye*

**Mamoste Hemîd :** Xêr û xweş li te spas. Di destpêkê de ez te pîroz dikim li ser vê xebata te ya hêja ez tenduristiyeke baş ji were dixwazim û serkeftineke mezin ji miletê xwe re dixwazim.

**Pêşverû :** Mamoste Hemîd jiyanêke dagirtî û ezmûnêke netewî û niştimanî ye ji kerema te mamoste xwezî tu kurte jiyana xwe ji xwendevanan re bidî nasîn?

**Mamoste Hemîd:** Ez li gundekî hatime dunyayê , ew gund jî navê xwe Qermane ew

gund li nêzî herêma Dirbêsiyê ye , Di sala 1936an de ez ji dayika xwe bûme , xwendina xwe ya seretayî min li Dirbêsiyê xwendiyê û xwendina xwe ya navîn jî min li Hesekê xwend wê demê dibistan tunebûn lewre ez û Sê pismam xwe em çûn wir me xwend pola Heftan me bi dawî kir pola Heştan em cûn Helebê wê salê me li Helebê xwend û di sala 1954an de em çûn Şam û li Şamê min xwendina xwe ya navîn bi dawî anî û li Şamê min bekeloriya stand û li Zanîngeha Şamê min beşê zagonsazyê ( Hiqûq ) xwend.

Piştê ez derbas nav karê rêzanî bûm û ji ber çalakî û xebata xwe ya rêzanî ez neçar mam ku di sala Sêyem de ez dest ji xwendinê berdîm.

**Pêşverû :** mamoste ji destêka jiyana xwe de te xebata rewşenbîrî , karê rêzanî û rêxistinî kiriye ji komeleyan de heya bi damezrandina partiya me hema bi kurtî we çawa partî damezrand?

**Mamoste Hemîd :** Di sala 1955an li Şamê me Osman Sebrî naskir , Rewşen xan me naskir gotin em karibin karekî bikin ji çanda kurdî re me got başe emê bikin , Ez û hersê pismamên min me biryar da ku em pê re bixebitin û komîta vejandina çanda kurdî me çêkir Heft pirtûk me çapkirin , piştî ku me pirtûk çapkirin rojekê Osman sebrî ji min re got Hemîd eger tu alîkariya min bikî emê partiyekî kurdî çêkin min got ma çawa em herdu bi tenê emê partî çêkin , careke din got ku tu alîkariya min bikî emê çêkin , min jî got başe ezê alîkariya te bikim , min ji hersê pismamên xwe re got wan ev daxwaz nepejrandin ku bi mere

## Dûmahî - Hişmend Şêxo: Di bîranîna (69) saliya damezrandina "Partiya Demoqrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê" de

meydana siyasiya sûrî de cihê xwe girt û bi taybetî di dema damezrandina (Ragihandina Şamê) de , lê piştî ku bayê guherînê bi ser Rojhilata Navîn de hat partiya me daxwaza li darxistina kongirekî niştimanî Sûrî û kongirekî niştimanî kurdî kir û di wê çarçewê de xebata xwe berdewam kir.

### Duwem : Li ser Asta Netewî ya Kurdî

Ji roja damezrandina Partiya Demoqrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê di Çardehê Cehzerana sala 1957an de xebata me herdem ji bo parastina hebûna gelê kurd û nasnameya netewî ya kurdî bû , û bi dirêjahiya salan di jiyana xwe ya xebatkariyê de partiya me berdewam bû di piştgiriya tekoşîna gelê kurd li Kurdistana Başûr , Bakur, û **Rojhilat de** , û di vê derbarê de kedkariyek mezin daye , herwiha xebatek bê hempa kiriye ji bo pêkanîna peywendiyên du alî bi tevgera Kurdistanî re li ser bingeha rêzgirtina doza netewî ya kurdî li Kurdistana Sûriyê , û herdem tekez kiriye ji bo taybetmendiya tevgera rêzaniya kurdî li her perçakî Kurdistanê , lewre Partiya Pêşverû bi dirêjahiya salan rastî gelek astengiyan hatiye û gelek êş û azar dîtine ji zordariya rêjîma dîktator li ser gelê me ji aliyekî ve , û ji ber nezantiya civaka me di wê demê de ji aliyekî din ve , lewre di gelek qonaxên xebatê de şerê me hatiye kirin carekê bi behaneyê (Markisiya Lênîni), û carekê jî di bin navnîşana (Berzanî û Berzanîzmê de) , **Tevî** ku **dij-minê** me bi tundî şerê me

dikir , lê tu carî me ji neyarên gelê xwe re negot Erê û me koletî nepejrand û me miletê xwe danexist bazarên siyasî , û li hember vê yekê li gor karîna û zanîna xwe "Partiya Pêşverû" herdem bi hişmendî xebata xwe berdewam kiriye û bi tundî li hember siyasetên tunekirin , pişavtin û dagîrkeriyê rawestiye.

Xwendevanên hêja :  
Hevalên xebatkar, dostên rûmetdar:

Em di demekê de bîranîna Şêst û Neh saliya damezrandina partiya xwe bi bîrînin û vedijînin ku pêşatên mezin li welatê me Sûriyê çêbûne û welat di rewşek hestiyar re derbas dibe û bi taybetî piştî rûxwendina rejîma Be's bi hemû simbol û ragireyên wê em tekez dikin li ser bîrîna regezpetestiyê bi şewazekî mayinde , û avakirina dewleteke demoqrat , şaristanî daku mafên hemû pêkhateyên civaka Sûrî tede parastî bin dîrî siyasetên tund û tunekirinê ya ku li ser gelê kurd û doza netewî ya kurdî dihate meşandin. Di bîranîna Şêst û Neh saliya damezrandina "Partiya Demoqrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê" de em tekez dikin û dibêjin "Partiya Pêşverû" wê bimîne dibistanek xebatkariyê ji gelê kurd û hemû gelê Sûrî re û bi rêbaza xwe ya hişmend û rêyalîst û pêşketî wê bimîne hilgîrê al û doza netewî ya kurdî li Sûriyê , herwiha wê berdewam be ji piştgiriya xebatê û tekoşîna gelê kurd ji Kurdistana Bakur , Başûr û Rojhilat re li gor taybetmendiya her parçeyekî Kurdistanê û li gor taybetmendiya doza netewî ya kurdî li Kurdistana

Sûriyê.

Di dawiyê de ez we piştrast dikim ku Partiya Demokrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê ne tenê partiyeke kurdî ye û hew , lê belê ew dibistaneke netewî Kurdistanî ye û partiya hemû Sûriyan e, ligel hemû kesên ku çavnebariya berjewendiyên Sûriyê dikin. Ji bo bidawîkirina êş û azarên Sûriyê û gihîştina çareseriyêke siyasî ku bibe sedema avakirina dewleteke demoqrat , nenavendî , xwedî sistemeke pir reng û pir netew. Herwiha dimîne dibistaneke xebatê ji bo pêkanîna xewn û hêviyên gelê me di Kurdistaneke serbixwe û azad de. Di vê roja dîrokî de ez endezyarên partiya xwe Mamoste Ebdilhemîd Derwîş , Mamoste Reşîd Hemo û hemû hevalên damezrêner û pêşengên ku rêya xebatê ji mere vekirine bi bîra xwe tînim û bejina xwe li ber giyanê wan diçimînim. Herwiha ez germtirîn silav û pîrozbahiyên li tevahî gelê xwe dikim û dibêjim : Erê hîn mafên netewî yên kurdî di makezagona welêt de nehatine çespendin, lê bawerî li ciye û hêvî bilindin ji berdewamiya xebatê re da ku gelê me ji dagîrkeriyê rizgar dibe û dighê mafên xwe yên netewî di welatekî Azad û Demoqrat de. Bijî bîranîna (69) damezrandina Partiya Demoqrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê Serkeftin ji doza me ya dadmend re

Heleb /14 / 6 / 2026 Z – 2638 K

**\*Endamê Komîta Navendî ya Partiya Demoqrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê**

## Hişmend Şêxo: Di bîranîna (69) saliya damezrandina "Partiya Demoqrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê" de

### "Şêst û Neh sal xebat li dijî zordariyê"

Di dawiya sala (1956)an de Sê niştîman perwerên kurd (Osman Sebrî , Ebdilhemîd Derwîş û Hemzê Niwêran) yekem rêxistina rêzanî ya kurdî li Kurdistana Sûriyê bi navê (Partiya Kurdên Demoqratên Sûrî) damezrandin û hêjayî gotinê ye ku rêznama wê ya bingehî bi Zimanê Kurdî bû , û di benda wê ya çarem de wisa dibêje : "Çi gava siya koledar ji ser welatê me Sûriyê bi dûrkeve û rêya têkiliyên derve bête birrîn , P.K.D.S ji bo (400000) kurdên ku li Cizîrê , Kaniya-Ereban , û Çiyayê Kurmênc dijîn dê rêzanek taybet bixwaze , da ku mafên wan ên siyasî , civakî û zanistî di nav welatê Sûriyê de bê parastin." Piştî danûstandin bi hejmarek ji xebatkar û rewsênbîrên kurd re li Parêzgeha Helebê hate kirin hersê hevalên pêşîn û hevalên Efrînê gihan biryarekê li ser dîroka damezrandinê û hinek guhertin di navê partî û tozika navxweyî de bibe , û di Çardehê Cehzerana sala 1957an de pêşengên gelê me (Dr.Nûredîn Zaza , Osman Serbrî , Hemzê Niwêran , Ebdilhemîd Derwîş , Reşîd Hemo , Mihemed Elî Xoce , Şewket Heman , Xelîl Mihemed , Cegerxwîn , Şêx Mihemed Îsa) weke desteyeke damezrêner (Partiya Demoqrat a Kurd li Sûriyê) damezrandin ji bo rêbertiya cemawerê gelê kurd û berevaniyê di ber doza netewî ya kurdî de li Kurdistana Sûriyê bike û xewn û hêviyên kurdan di wêlatakî Demoqrat de pêk bîne. Lê piştî demeke



kurt ji damezrandina partiya me yekîfî di navber herdu welatan (Sûriyê û Misirê) de çêbû wê demê dest bi girtina çalakvanên siyasî kirin û di wê demê de hêzên istixbaratên sûrî hemû heval , dost û kadirên partiya me girtin û hevlekî me nema û zordarî nedît ji lêxistin , kehrebe , kotek û îşkenceyên hovane, Lê vîna gelê kurd û hişmendiya rêbaza partiya me ji hêz û çavsoriya wan regezperestan bi hêztir bû, Lewre di sala 1960 de serkirdayetiya partiye biryarek stand bi vexistina "Agirê Newrozê" li Sêsid û Şêst gundî Efrînê da ku neyarên gelê me zanibin kurd û tevgera netewî ya kurdî ne tenê li Cizîrê ye Lê belê ji wê zêdetir li Efrînê ye jî , û Ji wê rojê de hişyarbûna netewî di nav gelê me de dest pêkir. Piştê hikûmeta jêdabirrinê bi armanca tunekirina hebûna netewî ya kurdî dest bi pirojeyên nijadperest kirin wek pirojeya amara awarte di sala 1962an de û pirojeya zî-nara erebî di sala 1966an de bi armanca peydakirina kembereke nijadperest da ku cudahiyê di navbera herêmên kurdî de li Sûriyê û Kurdistana

na Turkiyê de bike û gelek piroje û kiryarên nijadperest meşandin lê tevî wê vîna heval û xebatkarên partiya me neçelmisîn, lê belê hêzeke zêdetir da wan ji berdewamiya xebatê re ji bo parastina hebûna netewî ya kurdî û peydakirina mafên netewî yên rewa ji gelê kurd re di çarçewa dewleteke demoqrat û pir netew de , herwiha wan kiryarên şovînî nikarî bûn bandorê li ser siyaseta me ya rêyalîst û rastbîn bike , ew siyaseta ku "Partiya Pêşverû" li ser bingeha netewî û niştîmanî ava kiriye dûrî siloganên qebe , û ji ber vê yekê partiya me guhdanek taybet û girîngiyêke mezin da pêşxistina peywendiyên bi hemû pêkhatên civaka sûrî re ji ereb , suryan , kild û aşoriyan re. Di vê bîranînê de ez dixwazim xebat û helwestên "Partiya Pêşverû" li ser sê astên sereke nîşan bidim

### Yekem : Li ser Asta Niştîmanî ya Sûrî

Piştî sala (1970)de partiya me zêdetir di nav tevgera niştîmanî ya sûrî de xebitî û bi rolekî çalak di nav

## Daxuyaniyek bi babeta bîranîna (69) saliya damezrandina Partiya Demoqrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê

### Daxuyanî ji nerîna giştî re

Di Çar dehê Cehzeranê de bîranîna Şêst û Neh saliya damezrandina partiya me (Partiya Demoqrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê) li me dibe mêvan ku weke vê rojê di Cehzerana sala 1957an de hejmarek ji pêşengên kurd (Osman Sebrî, Hemze niwêran, Ebdilhemîd Derwîş, Reşîd Hemo, Mihemed Elî Xoce, Şewket Henan, Xelîl Mihemed), damezrandina wê ragihandibûn, û piştî (Şêx Mihemed Îsa, Nûredîn Zaza, Cegerxwîn) tevî refên partiyê bûn û bi hev re komîta navendî ya partiyê saz kirin, ku dan ser milên xwe bi hêzên dîmoqratî û niştîmanî yên Sûrî re kar bikin, û berpirsiyariya berevaniya di ber serbixwebûna welêt de û xebat ji bo pêkanîna mafên netewî yên gelê kurd li Sûriyê, û rûberiya siyasî yê kevneperest û pirojeyên nijadperestî yên ku hikûmetên dîktatorî yên li pey hev hatine rêbertiya welêt kirine, û bi taybetî hikûmeta jêdabirîne û hikûmeta Be's.

Û di zûtirîn dem de cemawerê gelê kurd li derdora partiyê xwe dane hev, û rêxistinên wê li hemû herêmên kurdî belav bûn, û komele û rêxistinên kurdî xwe hilweşandin û bê merc xwe tevî partiya kurdî kirin, tiştên ku hiştin deselatên nijadperest gur bikin, yên ku bijardeyên tundiyê û girtin û zîndanê di dermafê xebatkar, kadir û serkirdeyên vê partiyê de hilbijartin, û şerê wan di pariyê nanê wan de dikirin, lê partiya me ji xebata xwe ve-negeriya, û hêviyên wê neçilmisîn û vîna xebatkarên wê xurtir bû li hember siyasî yê nijadperest, û vîna partiyê û girêdana bi pîrensîbên xwe yên netewî û niştîmanî xurtir û zêdetir dibûn.

Partiya me ji roja damezrandina wê de xwedî beşdarbûneke netewî û niştîmanî bi bandor bû, û bi taybetî di dema qeyrana Sûrî de, partiya me bi şêweyekî ber-

fireh beşdarî xwepêşandanan û çalakîyên cihêreng bû yên ku li seranserî welêt çêdibûn ji nav-erasta Adara (2011an) de, yên ku daxwaza azadî û rûmetê dikirin, û bi rolekî berz lîst ji bo yekrêziya aliyên kurdî bi rêya damezrandina Encûmena Niştîmanî ya Kurdî li Sûriyê û ragihandina Desteya Kurdî ya Bilind, herwiha partiya me û bi hemahengiya digel Partiya Yekîtiya Demoqrat a Kurd li Sûriyê beşdarî saz kirina konfiransa kurdî ji yekîtiya helwest û aliyên kurdî yê ku di dîroka 26 Nîsana 2025an de li Qamişlo hatiye lidarxistin, tevî aliyên lawaziyê di lidarxistina wê de, partiya me pabende bi derçûnên vê konferansî û bi şandeya kurdî yê ku ji wî konferansî hatiye bêlikirin.

Û piştî rûxandina rêjîma Elbe's û wergirtina Desteya Rizgariya Şamê deselata li welêt, Sûriyê derbasî qûnaxeke dîrokî û nû bû, û Sûrî bi wê hêviyê bûn ku hikûmeta veguhêz wê xwen û hêviyên wan di avakirina dewleteke demoqrat nenavendî û pir reng ku dadmendî û wekhevî di navbera hemû pêkhat-eyên neteweyî û olî de peyda bike, û tiştên ku ji aliyê şerê navxweyî hatine kavilkirin ava bike, lê ew têde bi serneket. Lê di derbarê helwesta hikûmeta demkî ji doza kurdî, partiya me mersûmê (13) dît ku gaveke erênî ye û pêkane ku hin tişt li ser werin avakirin, tevî ku ew bi tevahî ne li gor xewn û hêviyên gelê kurde û pêkanîna mafên xwe yên netewî û dîmoqratî di makezagonê de nehatine, û beşdarbûna wî di pîrosêsa siyasî wek netewa Duwem di welêt de.

Bi vê babeta dîrokî hêjayî balkişandinê ye ku girîngiya tevîhev kirina berdewam, û girîngiya çibçikîrîna rêkeftina Bîst û Nehê heyva Çile, tevî ku tu tiştî girêdayî bi mafên netewî yên gelê kurd li Sûriyê, û taybetiyên herêmên kurdî (Cizîr,



Kobanî, Efrîn), û tevî ku partiya me bang û daxwaza çibçikîrîna vê rêkeftinê dike da ku rê li ber binpêkirinan bigre û daku xwîn neyê rijandin, lê di heman demê de ji hikûmeta veguhêz daxwaza têgihîştinekê dike ji vê piştguh kirina hebûna kurdî li Sûriyê weke pêkhateyeke netewî resen, û dest ji danûstandinên pêre bila ne weke dozeke rêveberî be.

Û di dawiyê de 'em ji vê rûreş kirinê nîgeranin ku hin rastiyên dîrokî yên ku weke penda kurdî dibêje: "Roj bi bêjîngê nayê veşartin". em dibînin ku hin aliyê siyasî bê maf, dîroka partiya me û dîroka damezrandina wê reş dikin, û ew di vê rojê de ahengan li dar dixin û daxuyaniyan bi vê babetê bi derdixin, tevî ku ew berî demeke nêzîk hatine damezrandin û her kes jî vê yekê zanin.

- Bijî bîranîna (69) damezrandina partiya me Partiya Demoqrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê.

- Hermayîn ji pêşeng û xebatkarên pêşîn re yên ku rêya xebatê ji me re vekirine.

- Bi hev re ber bi avakirina Sûriyak demoqrat, pir reng û nena- vendî, û welatekî ku têra hemû Sûriyan bike.

/ 13 / 6 / 2026 Z - 2638 K

**Komîta Navendî ya  
Partiya Demoqrat a  
Pêşverû ya Kurd li Sûriyê**



Min digot qey tu bi zimanî  
Ma tu bi kurmancî nizanî

CEGERXWÎN

## Yekîfî Niştîmanî Kurdîstan bîranîna (69) saliya damezrandina partiya me pîroz dike

Yekîfî Niştîmanî Kurdîstan  
Nivîsgeha peywendiyên  
Beşê peywendiyên Kurdîstanî

Ji bo: Partiya Demoqrata Pêşverû ya Kurd li Sûriyê.. Rêzdar.

Bi babeta bîranîna (69) saliya damezrandina Partiya

Demokrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê, ku weke partiyeke

dêrîn û xebatkar ji bo mafên gelê kurd li Sûriyê, em germtirîn

pîrozbahiyên arasteyî we û gelê me yê kurd li hemû parçeyên Kurdîstanê dîkin.

Ji damezrandina partiya we (Partiya Demokrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê) de peywendiyên kûr û

xurt di navbera serok Mam Celal û rihmetiyê mamoste Hemîd Derwîş de hatin damezrandin, û vê

peywendiya bi hêz li ser heman rêbazê berdewam kir û di hemû qûnaxên xebatê de bû bîngehek

ji danûstandinê re ji bo bidestxistina mafên netewî yên gelê me li hemû parçeyên Kurdîstanê.

Baweriya Yekîfî Niştîmanî Kurdîstan bi we mezine, ku hûn rola xebata Partiya Demokrat a

Pêşverû ya Kurd li Sûriyê danekartir bikin, û çalakiyên wê yên aştiyane yên li ser rêbaza Hemîd

Derwîş zêdetir bikin, û herwiha ji bo cîbicîkirina prensîbên dîmoqrati li Sûriyê, û ji bo xizmeta doza

gelê kurd li Sûriyê.

14 / Cehzeranê / 2026

Nivîsgeha peywendiyên

Beşê peywendiyên Kurdîstanî



## Şêst û Neh saliya damezrandina

### Partiya Demokrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê pîroz be

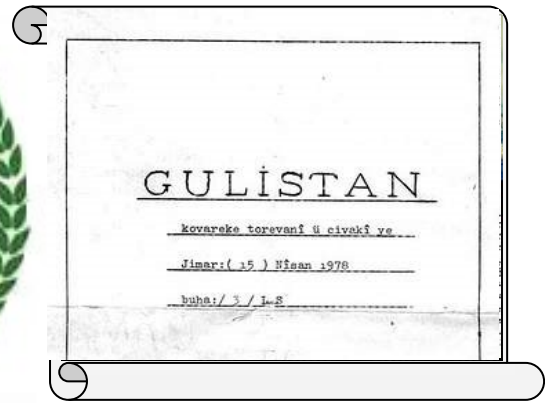
Bi helkefta bîranîna (69) saliya damezrandina partiya me Desteya sernivîser a Rojnameya Pêşverû Çardehê Cehzeranê li tevahî gelê kurd pîroz dike û serkeftinê ji wan re dixwaze.

14 / 6 / 2026 Z - 2638 K



Desteya sernivîser a Rojnameya Pêşverû

Rojnameya Pêşverû Dengê milletê kurd e  
Dengê Partiya Demokrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê ye



**Rojnameyêke Mehaneyê ji Aliyê Nivîsgeha Ragahandina Efrînê ya Partiya  
Dewqrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyê Tê weşandin Hejmar (101) Cehzeran 2026 Z - 2638 K**

**Dengê Pêşverû**

Di dîrokê de û dema mirov rûpelên mêjû û çanda gelan dipelîne û bala xwe dide serxwebûna welatan û Azadiya gelan û li nimûne û ezmûnên gelên azadîxwaz dinêre û dide ber hev rastiyeke ji mirov re xuya dibe ku her welatek , her miletek ,her netewek ji zordariyê rizgar nabe û naqihê azadiya xwe bêyî kar û xebatê , û di heman demê de hişyarbûna her miletekî bi tevgera netewî ya wî miletî ve girêdayî ye, weke hemû gelên cîhanê gelê kurd û hişyarbûna netewî ya kurdî li Kurdistanê vedigere rojên damezrandina tevgera netewî ya kurdî li her çar parçeyên welatê me bi tevahî û bi taybetî li Kudistana Sûriyê, Lewre di Çardehê Cehzerana sala 1957an de hejmarek ji pêşengên kurd yekem rêxistina rêzanî ya kurdî li Kurdistanê Sûriyê damezrandin bi nave

**(Partiya Kurdên Dewqratên Sûrî)** ji bo rêbertiya cemawerê gelê kurd û berevaniyê di ber doza netewî ya kurdî de li Kurdistanê Sûriyê bike û xewn û hêviyên gelê kurd di welatekî azad de pêk bîne,  
Gelî xwendevanan

Ji roja damezrandina partiya me de armanca me herdem parastina hebûna gelê kurd û nasnameya netewî ya kurdî bû , lewre partiya me bi dirêjahiya salan rastî gelek dûjin û astengiyan hatiye û gelek êş û azar dîtine , herwiha di jiyana me ya partîzanî de û di gelek qonaxên xebatê de şerê me hatiye kirin carekê bi behaneya Markisiya Lênînî û carekê jî di bin navê Berzanî û Berzanîzmê de, Tevî ku dujminê me bi tundî şerê me dikir , lê tu carî me ji neyarên gelê xwe re negot Erê û me koletî nepejirand û me miletê xwe danexist bazarên siyasî , û li hember vê yekê **(Partiya Pêşverû)** herdem bi vîna gelê kurd û bi rêbaza xwe ya hişmend xebat û tekoşîna xwe berdewam kiriye ji bo azadiya gelê kurd û parastina xaka kurdî , û herwiha Partiya Pêşverû rolekî girîng dilîze di xêzkirina siyaseta kurdî de di nav aliyên Tevgera Azadîxwaza Kurdistanê de.

Bi hatina vê roja pîroz em germtirîn silavan li serkirde , heval , dost û xebatkarên partiya me dikin û cejina tevahî gelê kurd pîroz dikin.

Bijî bîranîna **(69)** saliya damezrandina partiya me  
Serkeftin ji doza me ya dadmend re

**Desteya Sernivîser a Rojnameya Pêşverû**

**Rûpelin ji dîrokê  
Rêzname bingehîn a partiya me**

<p>RÊZNAME A BINGEHÎ P. K. D. S.</p>	<p>RÊZNAME A BINGEHÎ P. K. D. S.  1956</p>
<p>2) P. K. D. S. partiyeke azadiperest [1] û pêşverû (2) ye. Ji lewre ji bo welatê xwe Sûriye rêzaneke dewqrat û gelêr (3) çak dibîne. Ji bo pêkanî û danîna rêzaneke holê , û parastin û firehkirina serbestiyên dewqrasî bi hemî kes û partiyên pêşverû re tevkariyê digire ser xwe.</p> <p>3) P. K. D. S. ji bo welatê xwe Sûriye serxwebûneke tikûz dixwaze. Di vê rê de Partî bi navê Kurdên Sûriye şerrê Kolidar û noker (4) ên wî dike.</p> <p>*1*Azadiperest. Di ramdana xwe de azadî, mîteherîr. *2* Pêşverû. Yê ku çav dide pêşveçûnê û qîna xwe bi li paş mayîne nîne, teqetdîmî. *3* Gelêr. Ji gel, gelparastin ji bo gel kirin. *4*Noker. Kole ,xulam, dâvik .</p>	<p>RÊZNAME BINGEHÎ</p> <p>1) Hêya iro tinebûna rêyeke rast û durust li pêş Kurdên Sûriye, ew ji hev xistine û ji hemî heqên siyasî, civakî[1] û zanistî bêpar hiştine. Li pêş vê rastîya tehlî û dijwar, hin Kurdên welatparêz ji bo parastina birayên xwe ên Sûriyê ji şaşî, sitem û wînda bûnê, bi navê «Partiya Kurdên Dewqratên Sûrî» Komelek anîne pê.</p> <p>(1) Civakî - İctimai</p>

**Rojnameya Pêşverû**



**Ev Rojname Rojnameya we ye  
Ev Deng û Hawara we ye  
Zengîn bikin bi gotarên xwe  
Ev xewn û Hêviya me ye  
Hişmend**